

Lao Cse intelmei

Fordította: Szentmihályi Szabó Péter

I. FRÁZIS

Az az út, amelyről beszélni lehet,
Nem az állandó út;
Az a név, amelyet meg lehet nevezni,
Nem az állandó név.
Névtelen volt mennynek és földnek kezdete;
A névvel felruházott volt a miriád lény anyja.
Tehát tartóztasd meg magad vágyaidtól,
Hogy megfigyelhesd titkaikat,
De engedj utat vágyaidnak, hogy
megfigyelhesd tüneteiket.
E két vágy s e két titok-tünet ugyanaz,
De nevükben keletkezésük kettéválnak.
Mivel ugyanazok, rejtelmeknek hívjuk őket,
Rejtelmek rejtelmek hátán -
Sokféle titkok kapujában.

I. PARAFRÁZIS

Sokféle titkok kapujában
Kezdődik az Út.
Ó, félek, kedvesem, az Úttól.
Tudom, a rejtelmek vége mi.
Mégis, ha megnevezlek,
Mint választott-anyámat
És vágyaim parancsnokát,
Az Út már bennem van,
Le sem térhetek.
S ha megneveztelek,
S magamba ittam rejtelveid,
Miként az Útét,
Máris felesleges vagy,
Akár az Út,
Mert bennem vagy te végleg,
Kapudban indulás és érkezés.

II. FRÁZIS

Az egész világ szépnek ismeri azt, ami szép,
De ez csak a csúnya; az egész világ jónak
Ismeri el a jót, de azért az csak rossz.
Így a Valami és a Semmi egymást szülik,
A nehéz és a könnyű kiegészítik egymást,
A hosszú és a rövid feltételezik egymást,
A magas és az alacsony egymás felé hajolnak;
A hang s a zörej harmóniába lép;
Az előbb s az után egymást követi.
Ezért a bölcs oly tettekre szorítja magát,
Mely nem jár cselekvéssel, s olyan tanítást
Gyakorol, mely nem használ szavakat.
Az Örök Körből támadnak miriád lények,
Az mégsem parancsol nekik;
Életet ad nekik, mégsem akarja birtokolni őket;
Jót tesz velük, mégsem kíván érte hálát;
Elvégzi feladatát, de nem vár elismerést.
Mivel sosem vár elismerést,
Az elismerés sosem hagyja el.

II. PARAFRÁZIS

A világ ítéletével mit sem törődöm,
Mégis a világ határozza meg minden léptemet.
Örültek véleménye szerint vagyok normális.
Így a Valami Semmit szül,
A nehéz és a könnyű nem egészíti ki egymást,
A hosszú hosszabb, mint a rövid,
A magas elnéz az alacsony fölött,
A zörej elnyomja a hangot,
És az után mindig előbb van, mint az előbb.
Ezért a bölcs bolondhoz válik hasonlatossá,
Cselekvéssel cselekszik, szavakkal tanít,
S önző módon szereti azt, aki nem szeret.
Az Örök Körből támadnak miriád lények,
S a Örök Kör parancsol nekik,
Életet ad nekik, és birtokolja őket,
Rosszat tesz velük, és hálát követel,
Végzi feladatát, és elismerést vár,
S mivel mindig elismerést vár,
A miriád lény gyűlöli őt.

III. FRÁZIS

Ha nem tisztelik az értékes embereket,
Az emberek elégedetlenek lesznek,
Ha nem értékelünk olyan dolgokat,
Amelyekhez nem könnyű hozzájutni, visszatartjuk
Az embereket a lopástól. Ha nem mutatunk nekik
Kíváncsú dolgokat, háborítatlan marad elméjük.
Ezért, ha az embereket kormányozni akarja,
a bölcs kiüríti elméjüket, de megtölti hasukat,
Gyengíti akaratukat, de erősíti csontjaikat.
Mindig megtartja őket érintetlennek a tudástól,
És vágyaktól szabadon, és biztosítja,
Hogy az okosabbak sosem merészeljenek cselekedni.
Tedd azt, amivel nem jár együtt cselekvés,
És akkor győzedelmeskedik a rend.

III. PARAFRÁZIS

Itt csak látszólag tisztelik az értékes embereket,
Ezért még az értéktelen emberek is értékesnek
Képzelik magukat, és persze zúgolódnak. S mivel
Túlságosan értékelünk olyan dolgokat, amelyekhez
Nehéz hozzájutni (lakás, kocsis, hétvégi villa),
Nem tartjuk vissza az embereket a lopástól.
Kíváncsú dolgokat mutatunk nekik a valóságban
És filmekben, ezért elméjük háborgó és irigy.
Ezért, ha az embereket kormányozni akarja
A bölcs, kiüríti elméjüket, de megtölti hasukat,
Gyengíti akaratukat, de erősíti csontjaikat
(lásd még tömegsport, kocogó-mozgalom, tévétorna).
De mindig megtartja őket érintetlennek a tudástól.
Ezért iskolát, újságot, mozit és tévét adunk nekik,
Hogy szabadon vágyakozzanak, ha csak ez kell nekik,
S az okosabbak sosem merészeljenek cselekedni.
Tedd azt, amivel nem jár együtt cselekvés,
És győzedelmeskedik a rend.

IV. FRÁZIS

Az Út üres, de használat nem koptatja el.
Mélyen vezet, akár a miriád lény őse.
Tompítsd az élességet;
Bogozd ki a csomókat;
Enyhítsd pillantásod tüzét;
A kerék mindig csak régi kerékvágásban menjen.
Csak sötétben látható, csak úgy tűnik, mintha ott volna.
Nem tudom, kinek a fia.
Isten ősatyját formázza.

IV. PARAFRÁZIS

Az Út üres, csak halálba visz,
Mégis fontoskodik, akár a miriád lény őse.
Élesítsd meg magad, hogy egyszer vágni tudj,
Csomózd össze sorsod, adj utódaidnak munkát,
És lángoljon pillantásod tüze!
Nem lennének utak, ha minden kerék
Csak régi kerékvágásokban járna.
Csak sötétben tudod majd meg, ki voltál,
Megtudod, kinek a fia.
Az Út üres, üres az Ég: legalább Te légy tele.

V. FRÁZIS

Menny és föld könyörtelen, úgy bánnak
A miriád lényel, mint a kutyával; a bölcs
Könyörtelen, és úgy bánik az emberekkel,
Mint a kutyákkal.
Vajon nem olyan-e a menny és a föld közti térség,
Mint egy fűjtató?
Üres, anélkül, hogy kiürülhetne,
Minél többet dolgozik, annál több jön ki belőle.
A sok beszéd szükségképp csendhez vezet.
Jobb, ha eleve az ürességhez tartjuk magunkat.

V. PARAFRÁZIS

Ó igen, menny és föld könyörtelen, és
A miriád lény is az, úgy bánik mennyel
És földdel, mint a kutyával,
Bennük árulja el magát.
Könyörtelen a bölccsel is.
A menny és föld közötti térség összeszűkült,
Tele van megválaszolatlan kérdésekkel,
Sírással és nevetéssel, mint a fűjtató,
Mely duda is lehet.
A sok beszéd pedig még több beszédhez vezet,
És mindegy, mihez tartjuk magunkat,
Mit prédikáljon üres üresnek ürességről?

VI. FRÁZIS

A völgy szelleme sosem hal meg.
Ezt nevezik titokzatos asszonyiságnak.
A titokzatos asszonyiság kapuját
Pedig nevezik menny és föld gyökerének.
Homályosan látható csak, úgy tűnik,
Mintha ott volna,
De a használat el sosem koptatja.

VI. PARAFRÁZIS

A völgy szelleme, ó, az a völgy!
Magom rég elapadt, ez a völgy meglesz,
Az asszonyiság kapuja teremni akar,
Mit érdekli a földet, ki nyitja meg méhét,
Ő teremni akar. Menny és pokol gyökere,
Minden fenség és árulás innen indul,
Ebből a völgyből, az álom és az ébredés,
Az emlék, a feledés. Visszaszületni
Ciklusokon át, ólomkorból aranykorba,
Homályosan látható, mintha még ott volna,
De az a völgy lassan feltöltődik,
S kiszárad, megöregszik körülötte a táj.
S akkor hol a szellem?

VII. FRÁZIS

A menny és a föld kitartó. Amiért a
Menny és a föld kitartó lehet, azért van,
Mert nem adnak önmaguknak életet.
Ezért lehetnek hosszúéletűek.
Ezért a bölcs utolsónak teszi saját
Személyét, s így elsőként következik,
Külsődlegesként kezeli, s ezért megőrzi.
Vajon nem azért van-e ez így, mert
Nem gondol magára, s ezért aztán
Eléri magán-céljait?

VII. PARAFRÁZIS

Csak a föld kitartó - egy darabig.
De már nem sokáig adhat ő sem
Önmagának életet. Csak a menny lehet
Hosszúéletű, mert kitalált mélységekbe tűnik.
Ezért a bölcs elsőnek teszi saját személyét,
Mert csak önmagában lehet biztos,
De kívülről tekint ő saját magára, mert
Tudja jól: veszendő. S elnézi könyvespolcán
Más bölcsek veszendő műveit,
S - megbocsáthatatlan - nincs kedve semmihez.

VIII. FRÁZIS

A legfőbb jó olyan, miként a víz. Mert leginkább a
Víz az, amely jót tesz a miriád lénnel, anélkül,
Hogy végképp kielégítse őket, és ott pihen meg,
Ahol senki sem szeretne lenni,
Így jut közel az Úthoz.
A háznak a helye az, ami számít,
Az elme értékét mélysége szabja meg,
A barátnál a jóakarat a fontos,
Beszédben a jószándék számít,
A kormányzásban a rend a lényeg,
Az üzletben a képesség jelent valamit,
A cselekvésben, hogy időben történjék.
Mivel sosem elégít ki, sosem hibázik.

VIII. PARAFRÁZIS

Hát nincs legfőbb jó! Csak közönyös természet,
Mint a víz, amely itat, füröszt és fullaszt
Egyaránt. Nincs végkielégítés, csak a halál,
A legfőbb pihenés, amelyet nem kívánunk.
A semmin át vezet utunk a nagyobb semmibe.
Addig pedig bizony a háznak ára számít,
Az elme értékét ravaszsága szabja meg,
A barátnak csak vagyona s hatalma fontos,
A beszédben a hihetőség varázsa számít,
A kormányzásban a csend a lényeg,
Az üzletben a szemtelenség számít,
A cselekvésben, hogy észrevétlen maradjon.
Mivel sosem cselekszel, sosem hibázol.
Nyugodj meg, azért meghalsz majd te is.

IX. FRÁZIS

Jobb, ha nem töltöd a kancsót tele,
Akkor fel nem borul;
Ha bármit kiélezel,
Élét örökre nem tartja meg;
Arany és gyémánt gyűlhet rakásra,
De nem lesz senki, hogy őrizze kincsed.
Ha pöffeszkedsz rangban és vagyonban,
Csak bajt hozol magadra.
Ha azonban visszavonulsz, feladatod végeztével,
A mennybe jutsz.

IX. PARAFRÁZIS

Tölts tele minden kancsót,
Csak a tele kancsó nem borul fel.
Élezd ki a kardod,
Nem vágatsz vele úgysem örökkévalóságig.
Aranyat, gyémántot gyűjteni nem lehet úgysem,
Őrzője van annak, sok fegyveres őre.
Nincs más igazi vagyon, igazi rang,
Csak az éles kard és az örökös készenlét.
Félelmed növeled, ha bármit elérsz.
És nincs feladat, mi után visszavonulj,
S nincs menny,
Csak megvalósíthatatlan vágyaid,
Melyekről, mihelyt megvalósítottad, menten
Kiderül, hogy hiú ostobaságok.

X. FRÁZIS

Ha fejedben hordozod zavart testi lelked,
Karodba veheted-e az Egyet,
Hogy el ne ereszd?
Ha összpontosítasz lélegzetedre, lehetsz-e
Oly könnyű, mint egy csecsemő?
Megtisztíthatod-e titokzatos tükröd, a lelked
Úgy, hogy ne legyen folt rajta?
Tudod-e szeretni a népet, kormányozni az államot
Úgy, hogy ne folyamodj semmi cselekvéshez?
Mikor a menny kapui kinyílnak, becsukódnak,
Tudsz-e alkalmazkodni a női szerephez?
Ha kiválóságod áthatja a négy világtáját,
Képes leszel-e a semmit-sem-tudásra?
Mert ez ad nekik életet, ez táplálja őket.
Ez ad nekik életet, de nem akarja bírni őket,
Jót tesz velük, de nem kéri hálájukat,
Ez intézi a sorsuk, de nem kér a tekintélyből.
Ezt hívják a titkos erénynek.

X. PARAFRÁZIS

Ó igen, fejemben hordom összes lelkemet,
Testem állandó parancsait,
S már tudom, sosem veszem karomba
Azt az Egyet, inkább eleresztem.
Lélegzetem sebes, bizonytalan,
Bármikor meghalhatok, akár egy csecsemő.
Titokzatos tükröm, a lelkem
Örök homályban szendereg.
A nép még nem tudja, kormányozni kívánom,
S az állam még nem folyamodik cselekvéshez.
Mikor a menny kapui kinyílnak, becsukódnak,
Én nem fekszem nő-módra hanyatt,
S ha kiválóságom áthatja a négy világtáját,
Semmit sem akarok felejtetni.
Mert tudásom ad nekik életet, ez táplálja
Őket, s bár életet ad, szabadok lesznek,
Jót tesz velük, de nem kéri hálájukat,
Intézi sorsukat, de nem kér a tekintélyből.
Ezt hívják a titkos erénynek,
Ez a demokrácia is.

XI. FRÁZIS

Harminc küllő
Osztozik egyetlen kerékagyon.
Állítsd a benne lévő semmit célod szolgálatába,
És máris használhatod a szekeret. Dagassz
Agyagot, ha edényt akarsz készíteni.
Állítsd a benne lévő semmit célod szolgálatába,
És máris használhatod az edényt.
Vágd ki az ajtókat s ablakokat, ha
Szobát akarsz. Állítsd a benne lévő
Úrt célod szolgálatába, és máris
Használhatod a szobát.
Így, amit nyerünk, az Valami, mégis
A Semmi segítségével állhat szolgálatunkba.

XI. PARAFRÁZIS

Harminc trillió atom
Osztozik egymagadon,
Így vagy, így lehetsz egy Hatalom.
Állítsd a benned lévő semmit
Céljaid szolgálatába, s máris
Használhatod e testet
Evésre, alvásra, szeretkezésre,
Főleg a munkára.
Használd fel magadat,
Vegyülj el az anyagban,
Teljesítsd be az anyag sorsát.
Mindegy, mit teszel, csak tedd,
Belső ürod a külső úr tükre.
S mint minden vég,
A tiéd is diadalmas lesz,
Ha már elfelejtetted a szó értelmét:
Diadal.

XII. FRÁZIS

Az öt szín elvakítja az embert;
Az öt hang megsüketíti füleit;
Az öt íz bántja a szájpadrást;
A lovaglás s a vadászat
Izgalma elvadítja az elmét;
A nehezen hozzáférhető javak
Csak az útját nehezítik.
Ezért a bölcs
Csak a hasának él,
Nem a szemének.
Ezért elveti egyiket, elfogadja a másikat.

XII. PARAFRÁZIS

Az öt szín kevés a szemnek,
Az öt hang csak pentaton.
Az öt íz elsorvasztja a szájpadrást,
A gépkocsi és a vadászat
Csak akkor jó, ha nem *előjog*;
Utazni csak akkor jó,
Ha az ember felülhet a vonatra azonnal.
A nehezen megszerezhető javak
megnehezítik az életet,
amely a javak megszerzésére épül.
Ezért a bölcs
vagy kivonul a világból,
vagy megpróbál alkalmazkodni hozzá.
Eléri, ami elérhető,
és nem bosszankodik, ha fölötte
elhúznak a gépek,
tele hivatalos bölcssek hadával.
S még mindig marad egy *óvszer*:
kikapcsolni a rádiót vagy a tévét,
ha mindezt elmagyarázza.

XIII. FRÁZIS

A kegy és a kegyvesztettség megdöbbsenti az embert;
A magas rang, akárcsak a testünk,
Sok bajnak forrása.
Mit értünk az alatt, hogy a kegy és a kegyvesztettség
Megdöbbsenti az embert? Ha kegy fordul az alattvaló felé,
Éppúgy meglepi, mintha megvonják a kegyet.
Ezt értjük az alatt, hogy a kegy és a kegyvesztettség
Megdöbbsenti az embert. Mit értünk az alatt,
Hogy a magas rang, akárcsak a testünk, sok
Bajnak forrása? Ennek oka az, hogy nagy
Bajban vagyok, ha testem van. Ha már
Nincs testem, ugyan mi baj érhet?
Ezért hát, aki testét többre becsüli,
Mint a birodalom feletti uralmat,
Arra rá lehet bízni a birodalmat.
Arra, aki jobban szereti testét,
Mint a birodalom feletti uralmat,
Rá lehet bízni a birodalom őrzését.

XIII. PARAFRÁZIS

A kegy és kegyvesztettség akkor a legmeglepőbb,
Ha senki sem tudja pontosan,
Demokrácia vagy diktatúra van-e.
A magas rang bármikor elveszíthető,
Ezért nem árt a jövőre gondolni néha,
A birodalom szolgálati kocsijának ára
Néha túl magas. De még mindig jobb
A hedonizmus, mint az aszkétizmus,
Mert aki szereti testét, megőrzi
Humorérzékét, viszont
A humorérzék nélküli emberek veszélyesek,
Mert ostobák. Azt hiszik, örökké élnek,
Legalább lábjegyzetekben,
Hiúságuk sebezhetővé teszi elveiket,
Rájuk tehát nem bízható
Még a legkisebb birodalom sem.
Általában legjobban, ha a birodalom őrzését
Nem bízzák senkire. Akkor megmarad.

XIV. FRÁZIS

Tünékenynek hívjuk, ami nem látható;
Ritkának mondjuk, ami nem hallható;
S a megérinthehetlent percnek nevezzük.
E három mélysége nem mérhető,
Ezért összekeverjük őket, s egyként tekintünk rájuk.
Felső része nem kápráztató,
Alsó része nem homályos.
Éppen hogy kivehető, így hát nem lehet kimondani, mi az,
És abba tér vissza, amely anyag nélkül való.
Ez az alak, mely alaktalan,
Képmás, mely anyagtalan.
Bizonytalannak, árnyszerűnek mondjuk.
Menj közel hozzá és nem látod fejét,
Kövesd nyomát és nem látod, merre ment.
Haladj a régmúlt nyomában mindig,
Hogy a jelen tájékát el ne hagyd.
Ha tudod, hol indulj el a régmúltban,
Fonál mentén haladsz az Úton át.

XIV. PARAFRÁZIS

Tünékeny, ritka, megérinthehetlen.
A nevek világa milyen csalóka,
Kínától Magyarorszáig, angol közvetítéssel.
Bábel öröke még mindig, s örökre sújt.
De ez a tünékeny, ritka, megérinthehetlen
Lehet akár az Anyag, akár az Idő, akár az Isten.
Ezért összekeverjük őket, s egyként tekintünk rájuk.
Éppen hogy kivehető, alaktalan, anyagtalan.
Mennénk közel hozzá,
Mert egyedül vagyunk,
Nyomai mind embernyomok.
Régmúltba vesznénk,
De a jelen túlságosan veszélyes,
S az Utat,
Te tünékeny, ritka, megérinthehetlen,
Csak te mutathatod nekünk,
Lehetőleg ne vérrel és vassal,
De csókkal és simogatással,
Mert kicsik vagyunk, félünk,
És túl rövid ideig élünk.

XV. FRÁZIS

Az, ki az Utat jól ismerte, régi időktől
Kifinomult, titkosan értő,
S túl mélységes ahhoz, hogy megismerjék.
Mert meg nem ismerhették,
Csak felületesen lehet leírni:
Habozón, mint télen átkelni folyón,
Óvatosan, mintha félnél szomszédaitól,
Illemtudóan, mint a vendég,
Szétszakadva, mint olvadó jég,
Tömören, mint a faragatlan tuskó,
Üresen, mint a völgy,
Sötéten, mint a sáros víz.
Ki lehet sáros, hogy leülepedvén, áttetsző legyen?
Ki élhet úgy nyugalomban, hogy lassan moccanjon
Benne az élet?
Aki imígyen tart ki az út mellett,
Nem akar tele lenni.
S mivel nincs tele ő,
Ezért mindig koptatják, ám mégis új marad.

XV. PARAFRÁZIS

Én nem ismerem az Utat. Lehet piros, zöld,
Fekete. Lehet durva, selymes, és túl nyilvánvaló.
Nem tudjuk megismerni, s ha mégis,
Nem tudjuk elmondani másnak.
Tanító vagyok, s nem tudom megtanítani az utat.
Költő vagyok, s nem tudom megénekelni.
Politikus vagyok, s nem tudom megindokolni.
Mert tömör ez a kérdés, mint faragatlan tuskó,
És üres, mint ez a völgy itt, s ezek az újságok.
Vajon ki tudjuk-e várni, hogy a történelem
Sáros folyója leülepedvén, áttetsző legyen?
Ki élhet itt nyugalomban, ha bármikor
Lehullhat a Bomba? S ha bármikor nem hullhat le?
Aki imígyen keresi még az utat,
Nem tud sohasem tele lenni,
S mivel nincs tele ő,
Elkoptatják a kérdések, és sohasem lehet új.

XVI. FRÁZIS

Én mindent megteszek, hogy kiürüljek;
Erősen tartom magam a csendhez.
A miriád lény mind együtt kel fel,
S én nézem, amint elnyugszanak.
A buzgó élőlények
Mind visszatérnek külön gyökerükhöz.
S ha visszajutnak gyökerükhöz, az a nyugalom.
Ezt jelenti, ha valaki sorsához visszatér.
Ha sorsunkhoz visszatérünk, az az állandóság.
Az állandóság ismerete különös kiváltság.
Jaj annak, ki akarattal újít,
Miközben tudatlan az állandó felől,
De ha az ember az állandó ismeretéből cselekszik,
Cselekedete pártatlansághoz vezet,
A pártatlanság királyi léthez,
A királyi lét a mennybe,
A menny az Úthoz,
Az Út az örökkévalóhoz,
S napjaink végezetéig nem lel ránk
Semmi veszély.

XVI. PARAFRÁZIS

Tele akarok lenni, tele,
lenni a világ közepe,
csendes és lármás, éjjel és nappal,
míg a miriád lény atyja fel nem fal.
Nincs gyökerem, ez hát a nyugalom,
sorsom a sorsnak visszaadom,
s élek más sorsokban, naponta ezerben,
minden regényhős sorsában a lelkem,
nem vagyok pártatlan, de pártom sincsen,
engem, a langyost, kiköpne az Isten,
veszélyesen élek, mert bizonytalan
ma minden, ami lenni mer, ami van,
s az Út... ugyan, ez a fűvel benőtt ösvény...!
Utak szalagjával a lelkem bekötözném.

XVII. FRÁZIS

Még a legjobb uralkodó is csak árnyékszerű létet
Jelent alattvalóinak.
Ezután jön az uralkodó, kit szeretnek és dicsérnek;
Eztán következik, akitől félnek,
Eztán, akivel sok mindent megtehetnek.
Ha nincs elég hit, akkor hiányzik a jóakarat.
Tehát habozik, nem ejt ki könnyű szavakat.
Ha feladatát elvégezte, munkája készen,
Az emberek azt mondják: „Ennek természetesen
Így kellett történnie.”

XVII. PARAFRÁZIS

Csak rossz uralkodó lehet,
mert a hatalom megront.
Mégis vannak uralkodók,
akik kételkednek ebben.
Megpróbálják, mit érnek
el szeretettel és félelemmel,
hittel és cinizmussal,
törvénnyel és törvénytelenséggel.
Ha túl okos az uralkodó,
meg fogják ölni.
Ha túl ostoba, félre fogják állítani.
Ha elég következetes volt,
békét teremtett, és nem volt éhínség alatta,
a nép jó uralkodóként emlékezik majd rá.

De ez nem jelent semmit:
az emberek a lelük mélyén tudják,
jó esetben nem volna szükség uralkodókra,
akik tetszésük szerint elárulhatják
vagy megmenthetik népüket.
De azért valaki mindig uralkodó akar lenni,
ez természetes dolog.
A jéghegy csúcsa kint van a vízből,
így messzebb lát, de elolvad.
Lent hidegebb és sötétebb minden,
de feltétlenül biztonságosabb.
A jéghegy csúcsának küldetése van,
a jéghegy aljának saját élete.

XVIII. FRÁZIS

Ha a nagy utat nem használják,
Megjelenik a jóakarat s a becsület;
Amikor az okosság jön elő,
Kezdődik a képmutatás;
Ha a hat viszony (apa és fiú,
Báty és öcs, férj és feleség) viszálykodik,
Ott szerető gyermekek lesznek;
Ha az állam szellemi sötétségben él,
Hűségese a miniszterek.

XVIII. PARAFRÁZIS

Ha a nagy utat nem használják,
Megjelenik a korrupció és becstelenség,
Amikor a ravaszság jön elő,
Kezdődik az országos képmutatás,
Ha a hat viszony viszálykodik egymással,
Ideges szülők lesznek s ideges gyerekek.
Ha az állam szellemi sötétségben él,
Hűségese a miniszterek,
S mindenki más, aki elég nagy fizetést
Kap az államtól.

XIX. FRÁZIS

Irtsátok ki a bölcsét, vessétek el a tudóst,
S a nép százszorosán nyer vele majd;
Irtsátok ki a jóakaratot, a helyes magatartást,
És a nép ismét jószívű lesz,
Irtsátok ki a találékonyságot, vessétek el a hasznót,
És nem lesz több tolvaj és bandita sem.
E három úgyis csak hamis dísz, nem elég,
S a népnek kell valami, amihez hozzáadhatja magát:
Állítsátok hát ki a dísztelent és öleljétek
A faragatlan tuskót,
Keveset gondolatok önmagatokra,
S minél kevesebb legyen az, mire vágytok.

XIX. PARAFRÁZIS

Államférfiak, irtsátok ki a bölcsét,
vessétek el a tudóst,
alapítsátok inkább egyetemet és kutatóintézeteket.
Irtsátok ki a helyes magatartást, az erkölcsöt,
legyen a nép sunyi, de tudja a büntető törvényt,
irtsátok ki a találékonyságot, vessétek el a hasznót,
És mindenki tolvaj és bandita lesz.
Díszítsétek fel a várost, fessétek ki az utcát.
A népnek kell valami, amihez kösse magát,
állítsátok ki a dísztelent, s mondjátok: díszes,
öleltessétek velük a faragatlan tuskót,
s mondjátok, szépen faragott,
gondolatok csak mindig önmagatokra,
s minél több legyen az, mire vágytok.
Úgysem sikerül.

XX. FRÁZIS

Irtsátok ki a tudást, és nem lesz több gond.
Mi különbség van az igen és a nem között?
A jó és a rossz között mi a különbség?
Amitől mások félnek, attól nekünk is félni kell.
Mint a viasz, vagyunk, de nem töltjük be a formát.
A sokaság örvendezik,
Mintha részt venne a nagy ünnepen,
Vagy kimenne a természetbe tavasszal.
Csak én vagyok tétlen, nem adok jeleket,
Mint csecsemő, aki még nem tanult mosolyogni.
Helyem nem találom, mintha nem volna hová haza mennem.
Bezzeg a sokaság mindenből kiveszi a részét.
Csak én szűkölködöm, úgy tetszik.
Agyam, akár a bolondé, oly üres,
A köznapi emberek világosak,
Csak én vagyok hebehurgya.
A köznapi emberek éberek,
Csak én vagyok lassú.
Nyugodt, mint a tenger,
Mint magasban a szél, mely sose szűnik.
A sokaságnak mind megvan a célja.
Csak én vagyok ostoba és faragatlan.
Csak én vagyok más, mint a többiek,
És örülök, hogy még táplál az anyám.

XX. PARAFRÁZIS

Irtsátok ki a tudást és nem lesz több gond.
A lapos földgolyó éppoly veszélyes, mint a kerek.
Az olvasás csaknem olyan veszélyes, mint az írás.
Aki olvas, előbb-utóbb még írni kezd.
Eszébe jutnak nemcsak kötelességei, de jogai is.
Amitől mások félnek, attól nekünk is félni kell.
Mint a viasz, sosem töltjük be a formát,
De azért formának valahol messze lennie kell.
A sokaság őrei olyanok, mint a sokaság.
A sokaság örvendezik, ha békén hagyják néha.
Csak én vagyok tétlen, nem adok jeleket,
A köznapi emberekhez hiába igyekszem hasonulni,
Az ő céljaik elérhetőek, az enyém gyanússá tesz,
Mert magamban nevetek, ha nevemben szólnak,
S a belső nevetést kimutatja a szem tükre.
S ki tudja, van-e különbség bölcs és bolond között?
A múltbeli jóról most megtudjuk, rossz volt.
A jelenbeli rosszról megtudjuk, egyedül jó.
De vajon mit tudunk meg a jövőről?

XXI. FRÁZIS

A nagy erényű ember minden pillanatában
Az utat követi, és csak az utat.
Mint minden dolog, az út is
Árnyékos és bizonytalan.
Bizonytalan és árnyékos,
De van benne valami kép;
Árnyékos és bizonytalan,
De mégis van benne anyag.
Homályos és sötét,
De van benne lényeg.
Ez a lényeg egészen eredeti
És van benne valami, ami megmérhető.
A jelentől visszafelé a régmúlt korokig
Neve sosem hagyta el.
Arra szolgál, hogy a sokaság atyáit vegye szemügyre.
Hogyan tudom, hogy a sokaság atyái
Ilyenek? Pontosan ezáltal.

XXI. PARAFRÁZIS

Nincs út, csak utak, azok is rosszak.
Így az erényes embert felismerni nehéz.
Árnyékos és bizonytalan utakon jár,
gazemberekkel testvériségben.
Vagy tán ő is gazember lett közben?
Védekezésből hozzájuk hasonult?
Nem lehet büntetlenül sétálgatni
gazemberek közt, akik miatt nincs Út,
csak utak, azok is rosszak.
De a rossz útban is megvan a lényeg,
a rossz út is vezet valahová,
a jelentől visszafelé a régmúlt korokig,
neve sosem hagyta el: Történelem.
Arra szolgál, hogy a sokaság atyáit
jól szemügyre vehessük,
s később a magunk vétkeit is
általa megmagyarázzuk.

XXII. FRÁZIS

Aki meghajol, megmarad;
A meghajlott így egyenes;
Az üres így teli;
A viseltes így új;
A kevés így jár jól,
A sokaság így jön zavarba.
Ezért a bölcs keblére öleli az Egyet,
És ő a birodalom példaképe.
Nem mutatja magát, így szembeszökő;
Nem ad magának igazat, ezért kiváló;
Nem dicsekszik, így érdemdús;
Nem ad magára, ezért kitartó.
Mivel nem verseng senkivel, a birodalomban
Senki sincs abban a helyzetben, hogy
Versenyre keljen vele.
Amint a bölcsek mondották: „Aki meghajol,
Megmarad” - nem üres mondás.
Valóban így maradhatunk meg mindhalálig.

XXII. PARAFRÁZIS

Aki meghajol, megmarad,
Elhajlik, mint a fűszál,
S kiegyenesedik, ha elvonultak a tankok.
De vannak fűszálak, melyek nem egyenesednek ki.
Vannak fűszálak, amelyek kiégnek.
A sokaság így jön zavarba.
Ezért a bölcs keblére öleli az Egyet,
És a birodalom példaképe,
Ha okosan hallgat.
Nem mutatja magát, így szembeszökő,
Nem ad senkinek igazat, ezért kiváló.
Jönnek hozzá fiatal bölcsek,
Kérdezik tőle az Utat.
„Aki meghajol, megmarad.”
S a fiatal bölcsek kelletlen meghajolnak,
Bölcs kifejezést erőltetve üres arcukra.

XXIII. FRÁZIS

Hogy csak ritkán élünk a szavakkal,
Az természetes.
Hiszen a szélroham nem tarthat egész reggel,
A felhőszakadás sem tarthat egész nap.
Kik azok, akik ezeket keltik? Az ég és a föld
Ha még az ég és föld sem tart örökké, hogyan
Tudna az ember?
Ezért kell követnünk az utat.
Az út embere alkalmazkodik az úthoz;
Az erényes ember alkalmazkodik az erényhez;
Az ég embere pedig az éghez.
Ki az úthoz alkalmazkodik, azt elfogadja örömmel az út,
Ki az erényhez alkalmazkodik, azt elfogadja örömmel
Az erény, s ki az éghez, azt örömmel befogadja az ég.
Amikor nincs elég a hitből, ott hiányzik a jóakarat.

XXIII. PARAFRÁZIS

Gyakran élünk a szavakkal,
Ez természetes,
Hiszen egész nap szavakat hallunk,
S kik azok, akik ezeket keltik? Az ég és a föld.
Ha még az ég és föld sem tart örökké, hogyan
Tartaná a szavak?
Ezért kell követnünk az utat,
A szavak nélküli utat,
Mert ki az úthoz alkalmazkodik,
Annak már nincs szüksége szavakra,
S örömmel elfogadja az ég.
A Földet behálózzák a hazug szavak,
Szóbőséggel gyötrik a népet a szósámánok,
Ezért aztán a hallgatagokra
Örömmel emlékszik a nép.

XXIV. FRÁZIS

Az, aki lábujjhegyen jár, nem tud állni;
Aki nagyokat lép, nem tud gyalogolni.
Aki magát mutogatja, nem szembeszökő;
Aki azt hiszi, igaza van, nem kiváló férfi;
Aki dicsekszik, érdemtelen;
Aki hetvenkedik, nem tart ki soká.
Az út szemszögéből nézve csak
„Felesleges étkek és hasztalan, káros kinövések.”
Mivel vannak Dolgok, amelyek megvetik őket,
Az, akié az út, velük nem lakozik.

XXIV. PARAFRÁZIS

Ma már csak az áll meg, aki lábujjhegyen jár,
Össze ne dőljön e korhadt birodalom.
Persze mindenki azt hiszi, igaza van,
S mindenki dicsekszik, miatta jutottunk ide.
Az út szemszögéből nézve ez mind felesleges.

E káros duzzاناتok és felesleges étkek
Többnyire jó vezetők, jó családapák,
Szorgalmas újságolvasók és ismerik a törvényt,
Csak velük született, örökölt és szorgosan
Fejlesztett ostobaságukat bánhatja a nép.

XXV. FRÁZIS

Van egy dolog, amely zavarosan alakult ki,
Az ég és a föld előtt született.
Csendes és üres,
Egymagában áll, és nem változik,
Körben jár, és nem fárad el.
Képes arra, hogy a világ anyja legyen.
Nem tudom a nevét,
Így nevezem csupán „az útnak”.
Hevenyészett néven nevezem, „nagynak”,
Mivel nagy, úgy is leírják, mint visszahúzóóó,
Visszahúzóóó, úgy is leírják, messze van,
Mert messze van, úgy írják le, visszafordul.
Ezért nagy az út, nagy az ég, a föld nagy,
A király is nagy. A birodalomban négy
Nagy dolog van a király mellett.
Az ember utánozza a földet,
A föld az eget,
Az ég az utat,
És az út azt, ami természetesen az, ami.

XXV. PARAFRÁZIS

Van egy dolog, amely zavarosan alakult ki,
Az ég és a föld előtt született.
Csendes és üres,
Egymagában áll, és nem változik,
Körben jár, és nem fárad el.
Nem tudom, képes e arra,
Hogy a világ anyja legyen.
Nem tudom a nevét.
Mondják őt kozmosznak, világegyetemnek,
Mások az Isten szóval írják őt le,
De senki sem érti útjait.
Szolgálgják őt tudósok és papok,
Firtatják, mi a szándéka,
Vajon miért teszi mindezt velünk.
Az ember utánozza a földet,
A föld az eget,
Az ég vajon kit utánoz?
Végtelen és értelmetlen ürességet,
Avagy végtelen Tervet?
S vajon beleférünk-e mi is abba a Tervbe,
S vajon jó-e a Terv?

XXVI. FRÁZIS

A nehéz a fényesség gyökere;
A nyugodt a nyugtalannak ura.
Ezért a gazda, ha egész nap utazik,
Sosem veszi le szemét a megrakott szekerekről.
Csak ha már biztonságban van
Falak és őrtornyok mögött,
Csak akkor pihen el békén,
S szabadul meg a gondtól.
Hát akkor tízezer harci szekér birtokosa
Hogyan gyűjthetna fényt magából
A birodalom szemében?
Ha fényt ad, a gyökér rohad el;
Ha az úr nyugtalan, biztosan elvész.

XXVI. PARAFRÁZIS

A nehéz a fényesség gyökere,
A fényesség hullámokban érkezik messziről.
A nyugodt a nyugtalannak ura,
De persze vannak bölcs nyugodtak, és ostobák.
Nagy baj, ha ostoba nyugodt
A nyugtalannak ura.
Hiába nem veszi le szemét a Gazda
A megrakott szekerekről,
Azok sosem lehetnek biztonságban,
Mert folyton lopnak a szekerekről.
Tízezer harci szekér birtokosa
Bizonyosan csak sötétséget bocsát ki magából,
Ha pedig fényt ad, a gyökér rohad el,
S ha megelégelik önhitt erejét a nyugtalanok,
Biztosan elvész, vér és könny közt,
Elvész a Gazda, tízezer modern harci szekérével.

XXVII. FRÁZIS

Aki jó utazó, nem hagy keréknyomokat;
Aki jó szónok, annak nem botlik a nyelve;
Aki jó számoló, nem használ számológépet;
Aki jól ért a becsukáshoz, nem használ zárat,
De amit becsuk, azt mégsem lehet kinyitni;
Aki jól ért a kötéshez, nem használ kötelet,
De amit megköt, azt nem lehet kibogozni.
Ezért a bölcs mindig kitűnik abban, hogy
Megment embereket, s így senkit se hagy el;
Mindig kitűnik abban, hogy megment dolgokat,
S így semmit se hagy el.
Ezt mondják úgy: valaki tisztán lát.
Ezért a jó ember az a tanár, akitől
Tanulhat a rossz;
És a rossz ember az anyag, melyen dolgozhat a jó.
Ha nem szeretik a tanárt,
Sem az anyagot,
Akkor, bár ez okos dolognak tetszik, nagy rémületre vall.
Ezt nevezik a lényegesnek és a titkosnak.

XXVII. PARAFRÁZIS

Aki jó utazó, nem hagy nyomot maga után,
Mint életén át, a térben is jeltelen utazik.
Aki jó utazó, nem vágyik haza, nincs is hazája.
Aki jó szónok, azt mondja, amit várnak tőle,
Folyékonyan és legalább négy nyelven.
Aki jól ért a becsukáshoz, nem használ zárat,
Elég a tilalom, hogy kinyitni ne merjék,
Amit jól becsukott. S *akiket* becsukott,
Mindig jól továbbadják a tilalmat.
Aki jól ért a kötéshez, nem használ kötelet,
De amit megköt - házasság, szerződés, béke -
Azt utódainak sem sikerül kibogozni.
Ilyen hát a haza bölcse, aki nem hagy nyomot,
Jó szónok és jó utazó, jól ért a becsukáshoz,
A kötéshez, ezért mondják róla: tisztán lát.
A bölcs nem szereti a jó embereket,
Sem a rosszakat, hanem a kettő közti átmenetet,
Ezek számára írja elő bonyolult törvényeit is.
Hiába nem szeretik a tanárt s az anyagot,
Ezt nevezik lényeges és titkos tudománynak,
S mögötte a bölcs rémülete, hogy egyszer kiderül.

XXVIII. FRÁZIS

Ismerd a hímét,
De tartsd magad a nőstény szerepéhez,
S légy a birodalom szakadéka.
Ha a birodalom szakadéka vagy,
Akkor az állandó erény nem fog elhagyni,
És újra az leszel, ami voltál: csecsemő.
Ismerd a fehérét,
De tartsd magad a fekete szerepéhez,
S légy a birodalom mintaképe.
Ha a birodalom mintaképe vagy,
Akkor az állandó erény nem hiányzik,
S te visszatérsz a végtelenhez.
Ismerd a becsületét,
De tartsd magad a kegyvesztett szerepéhez,
És légy a birodalom völgye.
Ha a birodalom völgye vagy,
Akkor elég lesz az állandó erény,
És ismét a faragatlan tömb leszel.
Ha a faragatlan tömb széttörik, edények
Lesznek belőle.
A bölcs hasznát húz ezekből, és a hivatalnokok
Ura lesz.
Ezért aztán a legnagyobb vágás
Sem vágja ketté.

XXVIII. PARAFRÁZIS

A nőstény szerepe, igen, az.
Azt kellene jobban megfigyelni.
Hogy befogad, és teremt valamit,
makacsul és közönyösen.
Én csak a Birodalom szakadéka lehetek,
ha szerencsém lesz,
belezuhan a Birodalom.
Amíg a Birodalom bele nem zuhan,
én a Birodalom mintaképe leszek,
nem foghatnak rajta semmi galádságon,
állandó erényem, a Törvény mindig
ott lesz kezem ügyében.
Nem tartozhatom a becstelének közé,
ezért hát kegyvesztett leszek mindig,
de ez erőt ad,
hogy a Birodalom igazi völgye legyek,
amely magasabb, mint a kinevezett hegyek itt.
Faragatlan tömb vagyok, magam faragom,
de hasznót húzok a széttört darabokból,
a hivatalnokokból, akik félnek a völgytől.
Ha a bölcs megfontoltan száll szembe
a Nagy Birodalommal, szétválík emez,
de a bölcslet a legnagyobb vágás sem vágja ketté.

XXIX. FRÁZIS

Bárki áll is a birodalom élére,
Ha valamit tenni akar,
Nem szabad késlekednie.
A birodalom szent hajó,
És semmit sem szabad vele tenni.
Ha bárki valamit tesz, elrontja,
Ha bárki hatalmába keríti,
Elveszíti.
Ezért hát vannak dolgok,
Amelyek vezetnek, s mások követik ezeket;
Vannak, kik pihegnek, mások lihegnek;
Vannak, kik pusztítanak,
S vannak, kik elpusztulnak.
Ezért a bölcs kerüli a túlzást, a különiséget,
És a szemtelenséget.

XXIX. PARAFRÁZIS

A birodalom élére
most senki sem állhat.
Csak a Császár nevezhet ki valakit
az adók beszédésére.
Ezért nehéz a dolguk azoknak,
akik a birodalmat őrizni akarják.
Szívükben szánják a szerencsétlent,
akiben megbízik a Császár,
és beismerik, ők sem tennének mást,
ha a balvégzet helyére állítaná őket.
A bölcs kerüli a túlzást, különiséget,
és a szemtelenséget,
de már ezzel is túloz, különködik,
és szemtelen is,
mert amíg a Császár birodalma erős,
e hazug birodalom élére
bizony senki sem állhat.

XXX. FRÁZIS

Aki az emberek uralkodóját az Út által
Segíti, nem akarja megfélemlíteni
A Birodalmat fegyvercsörgetéssel.
Mert ez olyasvalami, ami visszaüt.
Ahol csapatok táboroztak,
Jól nőnek a szederbokrok;
A hatalmas hadseregek nyomában
Mindig rossz az aratás.
Aki jól akar cselekedni,
Hadjáratát hamar be kívánja fejezni,
És nem akar ezzel megfélemlíteni senkit.
Fejezd be a háborút, de ne dicsekedj;
Fejezd be a háborút, de ne hetvenkedj;
Fejezd be, de ne légy pökhendi;
Fejezd be, de csak akkor, ha nincs más lehetőség;
Fejezd be, de ne a terror kedvéért.
Aki erejének teljében bántalmazza az időset,
Az Út ellenében cselekszik.
S aki az Út ellenében cselekszik,
Korai véget ér.

XXX. PARAFRÁZIS

A Birodalmat csak fegyvercsörgetéssel lehet
megfélemlíteni és egyben tartani,
bár a fegyverek ma zajtalanabbak,
(csak a végén van nagyobb bummm),
és minden zajtalan fegyver visszaüt.
Ahol csapatok táboroztak,
eltűnnek a férfiak és gyűlölt gyermekeket
szülnek a nők.
A hatalmas és mindig szabadító
hadseregek nyomában rossz az aratás.
Aki jól akar cselekedni,
nem ijed meg a hadseregektől,
de kerüli a háborút,
mert háborút elveszteni rettenetes,
háborút nyerni még veszedelmesebb.
Aki erejének teljében bántalmazza
a gyengébbet - reálpolitikus.
Az Út ellenében cselekszik,
s korai véget ér,
de vajon melyik Hatalom törődik az Úttal?

XXXI. FRÁZIS

Mivel a fegyverek baljós előjelűek,
És vannak Dolgok, melyek gyűlölik őket,
Mint az, aki az Út szerint él, - nem él velük.
Az ember a baloldálnak kedvez,
Ha otthon van, de a jobbnak, ha háborúba megy.
A fegyverek baljós előjelű eszközök, nem
Úriembernek valók.
Ha arra kényszerülünk, hogy fegyverhez nyúljunk,
Jobb, ha élvezet nélkül tesszük. Nincs dicsőség
A győzelemben, s ha ennek ellenére dicsőítjük
Akkor az emberek legyilkolását dicsérjük.
Az, aki az emberek legyilkolását dicséri,
Sosem jut messze a birodalomban.
Az öröm alkalmával a baloldal élvez előnyt,
A gyász alkalmával a jobb. A hadnagy helye
A baloldalon van; a tábornok helye a jobbon.
Ez azt jelenti, hogy be kell tartani
A gyász szertartásait.
Ha sok embert megölnek, szánalommal kell
Sírunk felettük. Ha győztünk a háborúban,
Be kell tartanunk a gyász szertartásait.

XXXI. PARAFRÁZIS

A fegyverek baljós előjelűek,
És az örök dolgok gyűlölik őket,
De az Út nem törődik a fegyverekkel.
Bárcsak világos lenne már egyszer,
Hol állanak a Jók, s hol a Gonoszak,
Akkor az Út áldást adna a fegyverekre is.
De az Út még eddig sosem adott áldást,
Ezt jobb, ha megjegyezzük.
A fegyverek csak úriembereknek valók,
Az *ember* elveti őket.
Mégis előfordul, hogy fegyverhez nyúlunk,
Félelemmel és szánalommal telve,
Tehát nem szívesen.
Mi tudjuk, nincs dicsőség a győzelemben,
De azért irigyeljük a győzteseket,
Akik kitűnően értik, hogy torzítsák el utólag
Az eseményeket, mert mindig a győztesek
Az emberszerető, a szabadság bajnokai,
A jog istápolói, de fegyverek nélkül
Mindezek ellenkezői lehetnének.
Aki az emberek legyilkolását dicséri,
Messze jut a Birodalomban, ha jól megindokolja.
A legyőzött ellenség így mindig a Gonosszal egyenlő,
Ez az egész eljárás gyöngéje.
A hadnagyok a baloldalon halnak meg,
A tábornokok a jobboldalon állnak,
Mereven, cvikkeresen, mint a díszszemléken,
Egészen az akasztófaig.
Mi nem győztünk semmiféle háborúban félezer éve,
Ezért jogunk van az örömrre.
Az öröm alkalmával a baloldal élvez előnyt.

XXXII. FRÁZIS

Az út örökre névtelen.
Bár a faragatlan kő kicsiny,
Senki a világon nem merheti kérni a hűségét.
Ha a nagyurak és hercegek ragaszkodnának az Úthoz,
A miriád lény meghódolna előttük saját akaratából,
Menny és föld egyesülne és édes harmat hullna,
S akkor az emberek igazságosak lesznek,
Bár senki sem rendelkezik így.
Csak ha az Út megszakad, akkor vannak nevek.
Mihelyt megjelennek a nevek,
Tudnunk kell, hogy ideje megállni,
Megszabadulhatunk a veszélytől.
Az Út a világ számára olyan, mint a Folyó
Meg a Tenger a csermelyhez és patakhoz képest.

XXXII. PARAFRÁZIS

Tulajdonképpen minden névtelen.
A neveket a névvel időlegesen ellátott
Kis férgek adják - szintén időlegesen.
A dolgok névtelenül léteznek,
Mint a kövek, az elemek, az atomok.
Ha a nagyurak ragaszkodnának az Úthoz,
Meghódolna előttük minden -
De ebben az esetben nem is lehetnének
Nagyurak sem, és hódolatról beszélni sem illik.
Menny és föld egyesülése ezért legfeljebb
Ama nagy robbanásban képzelhető el majd,
Hol a Sátán *egybesül* az Úristennel,
Forró krémként közbül a vitatott tárgy: az Emberiség.
Most minden esetre túl sok a név,
Mind megírja élete hosszú történetét,
Családja érdektelen legendáriumát,
Holott arra sem méltó, hogy a névtelenek
Lába nyomát katalógusba vegye.
Eme névtelen névvel ellátottak
Uralmuk alá hajtják a bolygót,
Lassanként minden lényegtelennek neve lesz.
De az Útra egyikük sem jut el.
A szennyvíz is szétterül, kibuzoghat a földből,
Mégsem hívjuk forrásnak,
S nem várja a Tenger!

XXXIII. FRÁZIS

Az, aki másokat ismer, okos;
Aki önmagát ismeri, bölcs.
Aki másokat legyőz, annak ereje van;
Aki legyőzi magát, az erős.
Aki ismeri a megelégedést, gazdag.
Aki kitartó, az céllal élő ember;
Aki nem veszti el a fejét, kitart;
Aki végigéli napjait, annak hosszú élete volt.

XXXIII. PARAFRÁZIS

Én ismerem másokat, s nem vagyok okos;
Ismerem magamat, s nem vagyok bölcs.
Nem tudok másokat legyőzni, pedig erős vagyok,
Nem tudom legyőzni magam, mert nem is akarom.
Nem ismerem a megelégedést, csak a pokol urai
Sugallják ezt az ostobáknak,
Kitartó vagyok hitetlenségemben,
Míg el nem vesztetem a fejem.
Mégis van bennem valami,
Ami túlmutat ezen az egyetemes szürkeségen,
Csak most még elsímulok ebben a szürkeségben,
Míg lesz alkalom felmutatni magamból,
Ami lényeges. Addig pedig
Éljen a szürkeség, él-jen a szür-ke-ség,
S az értékek deficitje
És az élet árának emelkedése!

XXXIV. FRÁZIS

Az Út széles, kinyúlik balra is, jobbra is.
A miriád lény élete függ tőle,
Mégsem tart igényt hatalomra.
Bevégzi feladatát, mégsem kér az érdemből.
Felruházza és táplálja a miriád lényt,
Mégsem akar gazdájuk lenni.
Örökre mentes a vágytól, ezért
Kicsinynek lehet hívni;
De mivel nem akar gazdájuk lenni,
Ha a miriád lény felé fordul,
Nagynak is nevezhető.
Mivel sosem próbál meg nagy lenni,
Sikerül naggyá válnia végül.

XXXIV. PARAFRÁZIS

Az Út igen keskeny, jobbra és balra annál szélesebb.
Az Út szélén igen veszélyes a járás.
A miriád lény élete függ tőle,
Melyik jut hatalomra.
Mert ha bevégzi feladatát, bizony
Kér majd az érdemből, kér hetedízig.
És gazdája lesz az Útra terelteknek.
De ki ruházza fel, ki táplálja a miriád lényt?
Mert a kicsi dolgok mindig nagyok szeretnének lenni,
A kis országok nagyok,
A kis emberek nagyok -
De a nagy emberek élete kicsik kezében van,
És a nagy országok nagysága
Úgy terjed, mint a rák,
S ahogy terjed, úgy halnak el a nagy országban
Régi, már meghódított területek.

XXXV. FRÁZIS

Vedd birtokodba a nagy képmást,
És a birodalom el fog jönni hozzád.
Ha eljön hozzád és nem éri semmi baj,
Biztonságban lesz.
A zene és az étel
Arra csábítja az utazót, hogy megálljon.
Az Út, ha áthalad a szájon, íztelen.
Nem látható,
Nem hallható,
S nem romlik meg, bármennyit járnak rajta.

XXXV. PARAFRÁZIS

Vedd birtokodba a Nagy Képmást,
(mely persze mindig változó),
És a Birodalom el fog jönni hozzád,
Az persze kiszámíthatatlan,
Hogy titkos ügynökökkel-e, avagy
Nyilvános megbízásokkal, díjakkal
És lekötelező ajándékokkal.
Ha eljön hozzád, és nem ér semmi baj,
Biztonságban leszel.
Élvezheted a zenét és az ételt,
Utazhatsz a Birodalom engedélyével,
S beszélhetsz az Útról,
Melyen ugyan sosem jártál,
Hollétét sem tudod,
De birtokodban a Nagy Képmás,
Amely tudja,
S nem tanácsos másként vélekedni.

XXXVI. FRÁZIS

Ha azt akarod, hogy valami összehúzódjon,
Akkor ki kell nyújtánod előbb;
Ha azt akarod, hogy valami meggyengüljön,
Először meg kell erősítened;
Ha azt akarod, hogy valamit félretegyenek,
Először fel kell állítanod;
Ha valamit el akarsz venni valamiből,
Először adnod kell hozzá.
Ezt hívják finom bölcsességnek.
Az alázatos és a gyenge le fogja győzni
A keményet és erőset.
A halaknak nem szabad megengedni,
Hogy elhagyják a mélyvizet;
Az államhatalom eszközeit
Nem szabad megmutatni senkinek.

XXXVI. PARAFRÁZIS

Azt akarom, hogy meggyengüljön,
De nincs erőm erősíteni,
Mert az ostobaság világrendszere
Előzönlí a földet.
Nem vagyok hajlandó felállítani azt,
Amit már régen félre kellett volna tenni,
Nem hiszek a kommentátoroknak,
Az újságíróknak, íróknak, ideológusoknak,
Moralistáknak és papoknak, mert tudom,
Ha valamit el akarok venni valamiből,
Először hozzá is kell adnom.
Ez a finom bölcsesség erkölcstelen,
Akár a dramatizált népi játékok
És a hülyeségig ringatott koala-mackók,
S a szegény (magyar) vándormunkások,
Akik semmiről sem tudtak.
Nem hiszek abban, hogy a gyengék
Legyőzik az erőset. Inkább a hülyék.
Mélyvízben élünk, nem engednek
A szabad felszínre (talán nincs is),
De jól ismerjük az államhatalom eszközeit.
A béke lehet undorító is, bármilyen hasznos.
(Egy olyan ország, mely nem tudja kielégítően
Megoldani évtizedekig az üres üvegek visszavételét,
Ne álmodozzon semmiről, s ne legyen büszke
Külföldi Nobel-díjasaira.)

XXXVII. FRÁZIS

Az Út sosem cselekszik, mégsem marad semmi befejezetlen.
Ha a nagyurak és hercegek az Úton tudnának maradni,
A miriád lény saját akaratából alakulna át.
Miután átalakultak, ha mégis felütné fejét a vágyakozás,
Én le fogom nyomni a névtelen, faragatlan kő súlyával.
A névtelen, faragatlan kő
Nem egyéb, mint a vágyakozástól való szabadság,
És ha én megszűnök vágyakozni és nyugton maradok,
A Birodalom békében fog élni saját akaratából.

XXXVII. PARAFRÁZIS

Az Út sosem cselekszik, csak járnak rajta.
Az Út nem szereti, ha járnak rajta.
A Nagyurak és fejedelmek sosem lépnek
Az útra, mert ők gyalog sosem járnak.
A miriád lény saját akaratából nem tehet semmit.
Csak a vágyakozás él bennük az Út után,
De ott a nagyurak járművei surrognak.
A szabadság utáni vágyakozást el fogják
Nyomni a névtelen, faragatlan kő súlyával,
Szögesdróttal és aknazárral.
Ha az, aki ezt látja, megszűnik vágyakozni,
És nyugton marad,
A Birodalom békében fog élni,
De meglesz az ára.

XXXVIII. FRÁZIS

A legerényesebb ember nem tartja magát az erényhez,
Ezért erényes. A legkevésbé erényes ember sosem
Tér el az erénytől, ezért van az, hogy nem erényes.
Az előbbi sosem cselekszik, mégsem hagy semmit
Befejezetlenül. Az utóbbi cselekszik, de utána
Befejezetlen dolgok maradnak. A legnagyobb jóakarattal
Bíró ember cselekszik, de nem külső okból. A nagyon
Korrekt ember cselekszik, de külső okból. Az az ember,
Aki jól ismeri a szertartásokat, cselekszik, de ha
Senki sem reagál, nekigyürkőzik, és erőszakkal
Akarja rábeszélését folytatni. Ezért amikor az Út
Elveszett, megvolt az erény; amikor elveszett az
Erény, megjelent a jóakarát; ha elveszett a jóakarát,
Ott volt a korrektség; ha a korrektség eltűnt,
Megjelentek a szertartások.
A szertartások azt jelzik, hogy fogyóban a hűség,
És a jóhiszeműség,
És kezdődik a rendezetlenség;
Az előre sejtés az Út virágos díszítése,
És a dőreség kezdete.
Ezért a nagyszerű ember a dolgok sűrűjében van,
Nem a hígságban; a gyümölcsben, nem a virágban,
Ezért elveti az egyiket, elfogadja a másikat.

XXXVIII. PARAFRÁZIS

Az „erény” szó hallatán ma az emberek többsége nevet.
Még csak nem is nevet, oly ismeretlenül hangzik.
Nincs szabály, nem lehet tehát kivétel sem.
A legerényesebb emberek összekeveredtek
a tudatos gazemberekkel és a tudatlan erénycsöszökkal.
A cselekvést hét lakattal őrzik, és szuronyokkal.
Az erényes ember megelégszik dőreségével, hogy
mindent előre látott, és ha kell, megássa sírját.
Elveszett az Út, az erény, a korrektség és jóakarát.
A szertartások maradtak, amelyeket mindenki kinevet.
Vagy talán ez lenne az Út? A nevetés, a teljes üresség?
Nincs sűrűje a dolgoknak, nincsen gyümölcse,
csupán gyorsan hervadó virágok kötelező ünnepeken.
Ezért ez a világ még koszorút sem érdemel.
És előreláthatólag nem is kap koszorút sírjára.

XXXIX. FRÁZIS

Régóta ezek lettek az Egyetlen birtokai:
A menny az Egyetlen erényében tiszta;
A föld az Egyetlen erényében megállapodott;
Az istenek az Egyetlen erényében erősek;
A völgy az Egyetlen erényében telik be;
A miriád lény az Egyetlen erényében él;
A nagyurak és hercegek az Egyetlen erényében
Lesznek a birodalom vezetői.
Az Egyetlen az, ami ezeket azokká teszi, amik.
Anélkül, ami megtisztítja, a menny megszakadhatna;
Anélkül, ami megállapodottá teszi, a föld elsüllyedhetne;
Anélkül, ami erőt ad nekik, az istenek elemésztenék magukat;
Anélkül, ami betölti őket, a völgyek kiszáradnának;
Anélkül, ami életben tartja őket, a miriád lény elpusztulna;
Anélkül, ami vezetőkké teszi őket, a nagyurak és hercegek elbuknának.
Így szükséges, hogy a felsőbbrendűnek az alsóbbrendű legyen gyökere;
A magasnak az alacsony az alapja.
Íly módon a nagyurak és hercegek úgy utalnak magukra,
Mint „magányosak”, „elhagyottak”, „szerencsétlenek”.
Vajon ez nem annak a jele, hogy az alacsonyokban van gyökerük?
Így a legnagyobb hírnév az, ami névtelen,
Nem akarván egy lenni sok hasonló jáspis között,
Sem magasan trónolni, mint a kövek.

XXXIX. PARAFRÁZIS

Az Egyetlen sok. Az Egyetlen fikció.
Jönnek az Azonosítatlan Repülő Tárgyak,
Bennük és általuk új istenek és új ellenségek.
A menny piszkos, a föld reng,
A völgy helyet cserél a heggyel,
Vezetőink, sajnos, nem különböznek a vezetettektől.
Az alacsonynak a magas az alapja,
A magasra hivatkozik folyton az alacsony,
Tőle nyeri saját értelmetlensége igazolását.
Nem akarok lenni sem jáspis, sem kő,
Névtelenségem vagy hírnevem az döntse el,
Mondtam-e, tettem-e valamit,
Ami ellentmond borúlátó jóslataimnak.

XL. FRÁZIS

Visszafordulva mozog az Út.
Az Út a gyengeség eszközével él.
A világon lévő miriád lény Valamiből
Születik, és a Valami Semmiből.

XL. PARAFRÁZIS

Visszafordul a Történelem,
Bozontos szőrű, görnyedt emberelőttiek
Élnek a gyengeség veszélyes eszközével.
Egymást nemzi miriád lény,
Fehér, fekete, vörös és sárga,
De főleg a sárga s a barna.
Egymást nemzi miriád lény,
Egyre közelebb az Ősrobbanáshoz,
És a türelmetlen Semmihez,
Melyet zavar ez a jövőtlen nyüzsgés.

XLI. FRÁZIS

Mikor a legjobb tanuló hall az Útról.
Szorgalmasan gyakorolja;
Ha az átlagos tanuló hall az Útról,
Úgy tetszik néki, egyszer már ott van,
S eltűnik a másik pillanatban;
Mikor a legrosszabb tanuló hall az Útról,
Hangosan nevet.
Ha nem nevetne,
Méltatlanná válna az Úthoz.
Ezért a Csien jené az út:
Az út, ami fényes, unalmasnak látszik.
Az út, ami előre visz, úgy tetszik, visszafelé fut;
A síma út göröngyösnek látszik.
A legnagyobb erény olyan, mint a völgy;
A legfehérebb mocskosnak tetszik;
A nagy erény hiányos a szemnek;
A buzgó erény lustának tűnik;
Az egyszerű erény piszkosnak tetszik;
A nagy négyszögnek nincsenek sarkai.
A nagy hajót sokáig építik,
A nagy zeneszóban megritkul a hang,
A nagy képmásnak nincsen alakja.
Az út névtelenségbe rejti magát.
Csak az út tűnik ki az adományban.
És a befejezésben.

XLI. PARAFRÁZIS

Elég volt a fecsegésből az Útról!
Záhony és Hegyeshalom között?
A Boráros tér és Ady Endre tér között?
Odakinn szakad a téli eső,
Alszik az asszony s a gyerek,
Nincs érvényes útlevelem,
S a fizetésem háromezerkétszáz forint.
Az út, ami előre visz, úgy tetszik,
Visszafelé fut, ezért kevesebb a jelszó.
A nagy hajót néha túl soká építik.
Nincs olyan úrhajó, mely engem is elvinne,
Jobbak erre a célra engedelmes ember-robotok.
Üres az úr nélkülem, üresebb nálam,
Üres, mint a jövő, s meglehet,
Viccekkal és paradoxonokkal lesz teleírva.

XLII. FRÁZIS

Az út nemzi az egyet; az egy nemzi a kettőt.
A kettő nemzi a hármat;
A három nemzi a miriád lényt.
A miriád lény hátán hordja a *jint*,
És átöleli a *jangot*, és a kettőnek
Összevegyült nemző ereje.
Nincs szó, amit az emberek jobban gyűlölnének,
Mint „magányos”, „elhagyott”, és „boldogtalan”,
Mégis a nagyurak és hercegek így beszélnek magukról.
Íly módon egy dolog néha megnő attól, hogy
Csökkentik, és csökken azáltal, hogy hozzátesznek.
Amit mások tanítanak, én is vallom: -
„Az erőszakosak nem halnak meg természetes
halállal”. Ez lesz életem szabálya.

XLII. PARAFRÁZIS

Én nemzem az egyet, a kettőt, a hármat,
A miriád lény súlya rám nehezedik.
Már gyűlölöm a *jint* s a *jangot*,
A miriád lény kiszorít engem a Földről.
Nem vagyok nagyúr, se herceg,
Mégis magányos, elhagyott vagyok,
Bár nem boldogtalan.
Mert körülnézvén látom, mindenki az.
Nem vagyok erőszakos, de vágyom az erőszakra,
Az erőszakosak ellen.
Lelkem mélyén nem akarok meghalni
Természetes halállal.

XLIII. FRÁZIS

A legalázatosabb dolog a világon
Letiporhatja azt, ami legkeményebb
A világon - az, ami anyagtalan,
Behatolhat abba, aminek nincsenek hézagai.
Ezért tudom, miért jó, ha nem
Folyamodunk cselekvéshez.
A szavak nélküli tanítás,
A cselekvés nélküliség jótéteménye,
Ezek olyan dolgok, amelyeket
Csak nagyon kevesen értenek a világon.

XLIII. PARAFRÁZIS

Tudom, amit nem tudok.
Tudatlanságom határtalan.
Alázatos vagyok a végtelenségig,
Mégis kétségeim vannak: lesz-e bennem
Elegendő alázat a Kard, a Golyó s a Bomba
Elviseléséhez.
Még nem folyamodom cselekvéshez,
De nem lehet sokáig elodázni,
Ezt sejtik a Birodalom vezetői is.
Nagyon kevesek értik a világon,
Mikor jó a cselekvés nélküliség,
S mikor kell cselekedni.
Megfigyelem az embereket,
Kiválasztom, ki lesz az, akivel
Megosztom ezt a tudásom.
Ha áll az idő, konzervatív vagyok,
Ha megindul, forradalmár.
A kettő határán álcázom magam,
És szerencsére, miként most is,
Kevesen értik, amit mondok.

XLIV. FRÁZIS

A neved vagy a személyed,
Melyik a drágább?
A személyed avagy a vagyondod,
Melyik ér többet?
Nyereség vagy veszteség,
Melyik a nagyobb csapás?
Ezért van az, hogy a nagy aljasság
Biztosan nagy kiadásra vezet;
Túl sok áru a raktáron
Biztosan hatalmas veszteségbe visz.
Ismerd meg a megelégedést,
És nem lesz gyászos a véged;
Tudd, mikor kell megállni,
És nem kerülsz szembe veszéllyel.
És akkor kitartasz.

XLIV. PARAFRÁZIS

Nevem és személyem egyformán drága.
Vagyonom sincs, nyereségem sem lehet,
Erről gondoskodik a Birodalom.
Ha aljas is vagyok, nem vezet nagy kiadásra,
Kisszerű életet élünk mind,
Bár túl sok áru hever raktáron.
Nem ismerjük a megelégedést,
Van, aki lop, csal, hazudik,
Így gondoskodik békés öregkoráról.
A szerepek jól megoszlanak.
E kicsiny országban kisszerű bűnöket
Követünk el nap mint nap,
Nem kerül senki veszélybe,
Aki tudja, hol kell megállni.
A közös hazugság azonban a legveszélyesebb,
Nehéz hosszú évtizedek után is
Kikeveredni abból, amire
Legyintettünk gyáván, és hallgatván helyeseltük.

XLV. FRÁZIS

A nagy tökéletesség töredékesnek látszik,
De a használat mégsem rontja meg;
A nagy teljesség üresnek látszik,
De a használat mégsem szárítja ki;
A nagy egyenesség hajlottnak látszik;
A nagy ügyesség ügyetlennek;
A nagy ékesszólás dadogónak.
A nyugalanság legyőzi a hideget;
A nyugalom legyőzi a meleget.
Ha az ember tiszta és nyugodt,
A birodalom vezére lehet.

XLV. PARAFRÁZIS

Milyen nehéz (átmeneti) egyensúlyt teremteni
Ebben a (látszólag) egyetlen életben!
Szeretnél lenni nyugodt megfigyelő,
Cselekvő harcos, megfontolt vezér?
Mindenkit becsaptak valahol, valamikor.
Ezért csapja be önmagát mindenki, aki él.
Dadogó a költészet, ügyetlen ügyesség.
Véged, ha szavakhoz menekülsz.
A Birodalom vezérei piszkosak és nyugtalanok,
Így hát gondold meg, mi akarsz lenni.
Ostobaság és tehetetlenség
Hajtja nyájba a Vezér mögé az embereket.

XLVI. FRÁZIS

Amikor az út diadalt arat a birodalomban,
A gyors lábú lovakat arra használják,
Hogy felszántsák a földeket;
Mikor az út nem győzedelmeskedik a birodalomban,
Harci méneket tenyésztene a határon.
Nincs nagyobb bűn, mint ha túl sok a vágyunk;
Nincs nagyobb szerencsétlenség,
Mint amikor nem vagyunk elégedettek;
Nincs nagyobb boldogtalanság, mint az irigység.
Ezért, aki elégedett, annak mindig elég jut majd.

XLVI. PARAFRÁZIS

Ó, igen, a kényes, gyors lábú lovakkal
Ugart szántatnak ebben a Birodalomban,
És tompa, lusta harci méneket
Tenyésztene a határon idegen szakértők.
Mindenki elégedett, ha kérdezik erről,
Titkon azonban marja őket az irigység.
Különösen kényes a helyzet
Két birodalom határvidékén:
Ott mindig bizonytalanok az értékek,
S mindig akad bőven
Irgyelni és rettegni való.

XLVII. FRÁZIS

Nem kell külföldet járnunk ahhoz,
Hogy megismerjük az egész világot;
Nem kell kinéznünk az ablakon,
Hogy meglássuk a mennyekbe vezető utat.
Minél messzebb megy az ember,
Annál kevesebbet tud.
Ezért a bölcs tud, anélkül
Hogy elmozdulna helyéről,
Azonosul mindennel, bár semmit sem lát,
S célhoz ér anélkül, hogy cselekedne.

XLVII. PARAFRÁZIS

Külföldet kell járnunk,
Hogy megismerjük magunkat,
A dolgok lényege ugyanis a hasonlítás.
Ha kinéznünk az ablakon,
Legalább elfelejtjük, zárva vagyunk
Hosszú ideje a mennyekbe vezető út.
Minél messzebb megy az ember,
Annál részletesebben tudja azt, amit nem tud.
Csak a bölcs tud mindent anélkül,
Hogy elmozdulna helyéről,
De szenvedés nélkül azonosulni lehetetlen
A világgal, amelyben kevesen vannak a bölcsek,
És annyi a cél benne, ahány szavunk van a célra.

XLVIII. FRÁZIS

Ha a tudást keresed, minden nap többet tudsz;
Ha az Utat keresed, minden nap kevesebbet tudsz.
Az ember egyre kevesebbet tesz, míg végül semmit sem
Csinál, s ha már egyáltalán semmit sem tesz,
Akkor semmi sem marad elvégzetlen.
Mindig a beavatkozástól mentesség nyerte meg a
Birodalmat. Ha beavatkozol, nem érsz fel
A feladathoz, hogy megnyerd a birodalmat.

XLVIII. PARAFRÁZIS

A tudást kerestem, minden nap többet tudok.
És látván látom, milyen keserű a tudás!
A tudás megbénítja az ember tetteit,
Mert mindenre lehet igent és nemet mondani,
Nézőpont kérdése az egész.
A cselekvés a tudatlanság következménye.
Valahányszor cselekedtem, kihívtam az ég haragját.
Így hát resten és egyre többet tudva élek,
Jaj, ez a Birodalom nem érdemes a
Megnyerésre, és jaj, az az Út
A tudatlanoknak van fenntartva.
De hogyan verhetném ki fejemből
A tudást, melynek neve kétségbeesés?

XLIX. FRÁZIS

A bölcsnek nincs saját elméje.
Ő a nép elméjét használja, mint sajátját.
Azokkal, akik jók, úgy bánok, mint jókkal,
Azokkal, akik nem jók, szintén úgy bánok,
Mint akik jók. Ha így cselekszem, javulok
Jóságban. Akikben megvan a jóhiszeműség,
Azokban megbízom. Azokban is bízom, akikben
Nincs meg a jóhiszeműség. Ha így cselekszem,
Jóhiszeműségemben fejlődöm magam is.
A bölcs, ha kísérletet tesz, hogy elvonja
A birodalom figyelmét, sürgősen el akarja
Tompítani a birodalom elméjét.
Az embereknek mind van valamije, amivel
Elfoglalják szemüket és fülüket,
S a bölcs valamennyiükkel úgy bánik,
Mint gyerekekkel.

XLIX. PARAFRÁZIS

A bölcs népe helyett gondolkodik,
A politikus népe helyett cselekszik.
Vajon mikor gondolkodik és cselekszik
Maga helyett a nép?
Megpróbáltam jó lenni a gonoszokhoz:
Azt hitték, csak félelemből teszem.
A gonoszok azt hiszik, a nagylelkűség
Mögött gyengeség rejtőzködik.
Ezért a gonoszoknak természetben fizetek,
Nem számíthatnak béketűrősemre,
Csupán feledékenységemre.
Nem szeretem, ha ostobák gyermekként
Bánnak velem, sem a kinevezett bölcsek,
Sem a nem-választott vezetők.
Magam erejéből akarok bölcs lenni,
S a nép akaratából vezető.
Gondolkodom és cselekszem.

L. FRÁZIS

Amikor az egyik utat választod, életet jelent,
A másik út pedig halált, egyharmaduk
Bajtársak lesznek az életben, egyharmaduk
A halálban, s ott vannak azok, akik szeretik
Az életet, s ezért a halál birodalmába
Vonulnak, s ez a harmadik harmad.
Miért van ez így? Mert túlságosan szeretik
Az életet. Hallottam, azt mondják, aki
Jól őrzi életét, nem találkozik orrszarvúval
Vagy tigrissel, ha útrakel, s nem éri fegyver,
Ha egy hadseregnek támad is.
Mert nincs, ahová az orrszarvú belevághatná
Szarvát; nincs, ahová a tigris belemélyeszhethné
Karmait; nincs, ahová a fegyver pengéjét
Belevágja. Miért van ez így? Mert számára
Nem létezik a halál birodalma.

L. PARAFRÁZIS

Volt, mikor úgy indultam el az életben,
Bajtársam lesz majd mind, aki ismer.
Aztán megcsalt az egyik, elárult a másik,
Elhülyült a harmadik, meghalt a negyedik.
Akik szeretik az életet, gyakran
Meghalnak ezért, s akik fogcsikorgatva
Gyűlölnék élni, azokra hosszú életet,
Hírnevet és vagyont pazarol a Semmi.
Csak legalább őket megóvhatnám a haláltól,
Akik méltók lennének igaz életre!
Mert az ő keblük tárva orrszarvú, tigris
Előtt, fegyver pengéje előtt, s bárhogyan
Örködöm is, nem halhatok meg annyi helyett!

LI. FRÁZIS

Az út ad nekik életet;
Az erény táplálja őket;
A dolgok formát adnak nekik,
A körülmények megérlelik őket,
Ezért a miriád lény mind tiszteli az utat,
És megbecsüli az erényt. Mégis, az utat nem
Azért tisztelik, az erényt nem azért becsülik,
Mert valamely hatóság így rendelte el,
Hanem mert így természetes.
Íly módon az út életet ad nekik és táplálja őket;
Beteljesüléshez és érettséghez juttatja őket;
Eteti őket és menedéket ad nekik.
Életet ad nekik, de nem kéri birtokukat;
Jót tesz velük, de nem követel hálát.
Ő az intézője sorsuknak, de nem él a hatalommal.

Ilyen a rejtelmes erény.

LI. PARAFRÁZIS

Mintha barbár, írástudatlan
Bennszülöttek közt élnék,
Kiktől elrabolták saját kultúrájukat,
De nem kaptak cserében mást,
Csak gyorsan romló, importált csodákat,
Fényes, haszontalan csecsebecséket.
És homályos ígéreteket
A távoli jövőre.
Újabban még az ígéretetek is.
Gyérebben csörgedeznek,
Nemsokára, itt a zajban, bűzben,
Szemétben, egy birodalom roncsstelepén.
Már a szemünkbe is mondják,
Barbárok, írástudatlanok vagytok.
Bennszülöttek, kultúra nélkül,
Dolgozzatok, vagy lopjatok,
Bennünket nem érdekel,
Egymást lopjátok, bennszülöttek,
A mi részünk biztosítva van.

LII. FRÁZIS

A világnak volt kezdete,
S ez a kezdet lehetett anyja a világnak.
Ha már ismered az anyát,
Ismerd meg gyerekét is,
Ha már megismerted a gyereket,
Menj vissza, ragaszkodj az anyához,
És napjaid végeztéig nem lel rád a veszély.
Zárd el érzékeid nyílását,
Csukd be az ajtót,
És akkor nem sorvad el az élted.
De tárd ki a nyílásokat,
Bajt hozol a fejedre,
És napjaid végeztéig nem lelsz nyugodalmat.
Ha meglátod a kicsit, belátó vagy;
Ha tartod magad a magukat megadókhöz, erős vagy.
Élj hát a fénnel,
De ne légy belátó.
Ne hozz szerencsétlenséget magadra.
Ezt nevezik annak, ha valaki
Az állandóságot követi.

LII. PARAFRÁZIS

A világnak lehet, volt kezdete,
Lehet, hogy nem. De mi volt az Ősrobbanás előtt?
S ha világnak szétrobban, magába visszahullik,
S majd újra robban rendre,
Vajon nem valami égi idióta suhanc
Kétütemű motorjának belsejében élünk?
Oly kevés ez az öt érzék,
Oly kevés nyílásunk a világra,
Örömré, bánatra kevés.
Élek a fénnel, engedelmeskedem neki,
Követem az állandóságot e vad világban,
Megbecsülöm az állandóságot,
Bár kételyeim vannak
Akár az anyát szeretem - a Kezdetet,
Akár gyerekét - a Világot,
Helyem és viszonyom esetleges,
És felment minden felelősségtől,
Hiszen én vagyok a Bolond.

LIII. FRÁZIS

Ha a legkisebb tudást birtokolnám,
A nagy útra lépvén csak attól félnék,
Ösvényekre tévedek, melyek félrevisznek.
A nagy úton könnyű a járás,
Az emberek mégis a mellékutakat kedvelik.
Az udvar romlott,
A földeket benőtte a gyom,
A magtárak üresek;
Mégis vannak, akik finom ruhákba bújnak,
Kard csüng oldalukon,
Tele vannak étellel-itallal,
És túlságosan is gazdagok.
Úgy ismerik őket, mint akik élenjárnak
Minden rablásban.
De ez valóban messze esik az úttól.

LIII. PARAFRÁZIS

Ráléptem már a nagy útra,
A becsület érik bennem, mint a halál.
Ösvényekre sosem félek letérni,
Engem már ezek is visznek az útra.
Ha az ember eleget látott,
Könnyű a nagy úton a járás,
Hiszen az út mentén mindent
Felver a gyom, és gyors gépkocsikon
Surrannak a pokolba az udvar képviselői,
S az üres magtárak kitüntetett őrizői.
Minden rablásban élenjárnak,
S bár az úton járnak, messze vannak az úttól.
Helyben járnak, bármily sebesen,
De nem tudják. Néha irígylem őket ezért.

LIV. FRÁZIS

Aminek erős a gyökere, azt nem lehet kihúzni;
Amit karunkban szorosan tartunk,
Az nem csúszik ki belőle,
Ezáltal az áldozati ajándék
Sosem fogy el az utódok kezéből.
Míveld ezt személyedben,
És erénye több lesz az elégnél;
Míveld ezt kis faludban,
S erénye majd kitart;
Míveld ezt államodban,
S erénye majd bővelkedik;
Míveld ezt a birodalomban,
S erénye mindent áthat.
Ezért hát nézd a személyt a személyen át;
Nézd a családot a családon keresztül;
Nézz a falura a falun át; nézd az államot
Az államon át, és a birodalmat
A birodalmon keresztül.
Miként tudom, hogy ilyen a birodalom?
Éppen ezáltal.

LIV. PARAFRÁZIS

Erős a gyökerem, gyermekek tartják,
Holtak tartják, ők az én gyökereim,
Erős gyökereim a földben,
Erős léggyökereim a jövőben.
Övék az én áldozati ajándékom,
S ezé a kis országé, mely sosem volt
Birodalom.
Mennék én kis faluban lakni,
Mívelném az erényt ebben az államban,
Melyet fegyverrel és szóval tönkretettek,
S amelyből sosem lehet már
Birodalom.
De vajon nem ez az Út éppen,
Egy ilyen kis falu-országban,
Mely már sohasem lehet
Birodalom?

LV. FRÁZIS

Az, aki bővelkedik az erényben,
Az újszülötthöz hasonlítható:
Mérges rovarok nem csípi meg,
Vadállatok nem vetik rá magukat,
Ragadozó madarak nem csapnak le rá.
Csontjaik gyengék, izmaik finomak,
Mégis erős a szorításuk.
Nem tud semmit a férfi és nő egyesüléséről,
Hímtagja mégis megmozdul:
Ez azért van, mert férfiassága most a legnagyobb.
Üvölt egész nap, mégsem reked be;
Ez azért van, mert harmóniája most a legnagyobb.
A harmónia tudását nevezik állandóságnak,
Az állandóság tudását bölcsességnek.
Ha növelni akarjuk életerőnket,
Azt baljósnak nevezik,
Mert a szellem csak erőszakkal serkentheti
A légzést.
Ha egy életerős lény kárt tesz az öregnek,
Akkor az út ellen halad.
S aki az út ellenében halad,
Korai véget ér.

LV. PARAFRÁZIS

Az újszülött nem bővelkedik semmi erényben,
Tudatlansága miatt oly igen ártatlan még.
Ha kíméli az élet, csak azért teszi ezt,
Hogy később majd teljes erővel lecsapjon.
Nem jobb egyetlen nemzedéknek sem a sorsa,
Mert nincs, nem lehet igazi haladás,
Sírásuk ma éppoly keserves, mint tegnap.
Egész nap üvölthet a kisdéd,
Bizony bereked, s elhallgat magától,
Megismeri a Törvényt, mely mindent berekeszt majd.
Növelni akarja fokról fokra életerejét,
Hatalmát kiterjeszti másokra,
S szükségképp kárt tesz az öregnek.
Mert nincsen haladás, csak harc,
S a célja ismeretlen.
Egy úton haladunk,
De mindegyikünknek mások a tiltó táblák,
S máshol vár ránk rövid enyhülés,
És hosszú bánat; mert aki bármilyen útra lép,
Bizony mondom, pusztán e lépés által
Korai véget ér.

LVI. FRÁZIS

Aki tud, nem beszél; aki beszél, nem tud.
Torlaszold el a nyílásokat;
Zárd be az ajtókat.
Tompítsd le az éleket;
Bogozd ki a csomókat;
Enyhítsd a vakító fényt;
Csak régi kerékvágásban haladjon szekered.
Ez úgy ismeretes, mint titokzatos azonosság.
Ezért nem juthatsz közel hozzá,
De nem is távolíthatod el,
Nem tehetsz vele jót, nem okozhatsz neki kárt,
Nem tudod nemesebbé tenni, nem tudod lealázni,
Ezért értékeli a birodalom.

LVI. PARAFRÁZIS

Aki tud, nem beszél; aki beszél, nem tud.
Pedig hányan tudnának itt beszélni,
Ezen a szegény világon!
Akik beszélnek, nagy garraal görgetve szavakat
Emelvényről, mikrofonosor mögül,
Kamera előtt, azok papírról olvassák,
Ha ugyan olvasni tudnak.
Senki sem figyel rájuk, ezt ők is sejtik,
De megszokták már az emelvényt,
S aki tudna beszélni, elfelejti
Veszélyes szavait, ha felér
A drapériákkal ékesített emelvényre,
Zászlóerdő és jelszavak alatt.
Ezért nem juthatsz közel azokhoz, ott
Az emelvényen; nem juthatsz közel,
De el sem távolíthatod őket.
Állnak és ágálnak,
Szavukat undorral elkapkodja a szél.

LVII. FRÁZIS

Kormányozd az államot úgy, hogy őszinte vagy;
Viselj háborút úgy, hogy agyafűrt vagy;
De nyerd meg a birodalmat úgy,
Hogy ne légy kotnyeles.
Honnan tudom, hogy ez így van? Ezáltal.
Minél több tilos dolog van a birodalomban,
Annál szegényebb a nép;
Minél több éles szerszáma van a népnek,
Annál boldogabb az állam;
Minél több készséggel rendelkeznek az emberek,
Annál több újdonság terjed el;
Minél jobban ismerik a törvényeket és rendeleteket,
Annál több a tolvaj és a rabló.
Ezért a bölcs azt mondja:
Nem cselekszem, és az emberek maguktól átalakulnak;
Jobban kedvelem a csöndet, és az emberek maguktól
Megjavulnak;
Nem vagyok kotnyeles, és az emberek
Maguktól meggazdagodnak;
Mentes vagyok a vágytól és az emberek
Maguktól lesznek egyszerűek, mint
A faragatlan kő.

LVII. PARAFRÁZIS

Sajnos, sem az ember, sem a kormány
Nem lehet befelé őszinte, kifelé agyafűrt.
Senki sem jön el magától a bölcsért,
Hogy királlyá tegye,
Ha nem reklámozzák a bolondok.
Minél több tilos dolog van az országban,
Annál szegényebb a nép,
De a tilalmak legalább elszórakoztatják.
Szegény és erőszakos államoknak
Gyönyörű alkotmányai vannak,
S gyakran éneklik a himnuszot.
A tolvajok és rablók jól ismerik
A törvényeket, rendeleteket.
Néha ők maguk csinálják őket.
Az ilyen államban minden csak papíron van,
Még az állam is,
És az emberek durvák és faragatlanok.
Nem a bőség és béke tette őket egyszerűvé,
Hanem a tudatlanság, szegénység és az önzés.

LVIII. FRÁZIS

Amikor a kormányzás meg van zavarva,
Az emberek egyszerűek;
Ha a kormány éber,
Az emberek ravaszak.
A jószerencse a szerencsétlenségen ágaskodik,
A jószerencse alatt ott kuksol a szerencsétlenség.
Ki ismeri a határt? Az őszinte talán
Nem létezik? Az őszinte újból ravasz lesz,
S a jó ismét szörnyeteg.
Valóban régen volt, amióta az embereket megzavarták.
Ezért a bölcs szögletes, de nem ejt karcot,
Éle van, de nem szúr vele,
Kiterjeszkedik, de nem mások kárára,
Világlik, de nem kápráztat el.

LVIII. PARAFRÁZIS

Szégyenkezem.
Szégyenkezem, hogy ezek azok az emberek.
Szégyenkezem, hogy ez az az év,
Szégyenkezem, hogy ilyenek az öregek.
Szégyenkezem, hogy ilyenek a fiatalok.
De ki ismeri a határt?
Lehet, utódaink még büszkék is lesznek,
Mert ők még jobban szégyenkeznek.
A történelem az utólagos szégyenkezés.
Zsugorodott országban, zsugorodott aggyal,
Zsugorodott gyomorral.
A bölcsre itt mi szükség volna?
Nevezzétek ki mindjárt föbolondnak.

LIX. FRÁZIS

Ha kormányozzuk a népet és szolgáljuk a mennyet,
Jobb, ha az uralkodó kegyelmes.
Mivel kegyelmes,
El lehet mondani róla,
Hogy kezdettől fogva követi az utat;
S mert kezdettől követi az utat,
El lehet mondani róla,
Hogy bőven gyűjti az erényt;
S mert bőven gyűjti az erényt,
Semmi sem állhat útjába;
Ha semmi sem állhat útjába,
Senki sem tudja határát;
Ha senki sem tudja a határát,
Övé lehet az ország;
Ha az ország szülőanyja övé,
Akkor kitarthat.
Ezt hívják a mély gyökerek és erős hajtások
Útjának, mely által az ember
Megérhet sok napot.

LIX. PARAFRÁZIS

Most már tudom, hogy gyűlölöm
Lao Cse mestert, és az utat,
Ezt a rothadt bölcséletet,
Mely mindig a gyakorlatból indul ki,
És rothadt fiakat nevel,
Intézményekbe gyűjti be őket,
És mosolyognak, mosolyognak,
Szerintük nincs értelme a harcnak,
Úgy érzik, megfizetik őket azért,
Hogy ezt vallják nyilvánosan,
S szorgalmasan idézzék
Akarva-akaratlan
Lao Csét.

LX. FRÁZIS

Nagy államot kormányozni olyan nehéz,
Mint apró halat főzni.
Ha a birodalmat az úttal egyetértésben
Kormányozzák, a szellemek elvesztik hatalmukat.
Vagy inkább nem is hatalmukat veszítik el,
Hanem, bár megmarad hatalmuk,
Nem ártanak a népnek.
Nemcsak ők, akiknek hatalmuk van,
Nem bántják a népet,
De a bölcs sem árt az embereknek.
Mivel egyikük sem okoz kárt,
Mindegyik a másik érdemének tulajdonítja ezt.

LX. PARAFRÁZIS

Kis államot kormányozni olyan nehéz,
Mint nagy halat kifogni.
A hatalom kényes dolog,
Ha nem akar ártani a népnek.
Ha a Birodalmat jól kormányozzák,
A kis államot kormányozni könnyű.
A bölcs használni szeretne a népnek,
De nehéz egyezségre jutni a kormánnyal,
Mert mindkettő a saját érdeméről beszél,
S mögöttük ott magaslik a Birodalom.

LXI. FRÁZIS

Egy nagy állam olyan, mint egy folyó legalsó szakasza -
Az a hely, ahol a világ összes patakja egyesül.
Amikor a világ egyesül,
A nő mindig többet nyer a férfitől, ha csendben marad.
Ha csendben van, az alsó helyzetet veszi fel.
Íly módon a nagy állam, ha alsó helyzetet foglal el,
Magához csatolja a kis államot;
A kis állam, ha az alsó helyzetet veszi fel,
A nagy államhoz köti magát.
Így az egyik, amikor felveszi az alsó helyzetet,
Magához csatol;
A másik, amikor felveszi az alsó helyzetet,
Odaköti magát.
Mindaz, amit a nagy állam akar, az,
Hogy a másikat szárnya alá vegye;
Mindaz, amit a kis állam akar, az,
Hogy szolgálatait elfogadja a másik.
Ha mindkettő meg akarja találni saját helyét,
Helyes, ha a nagy állam veszi fel az alsó helyzetet.

LXI. PARAFRÁZIS

A nagy állam olyan, mint a tenger,
A kis állam olyan, mint a folyó.
Akárhogy igyekszik, végül mégis
A tengerbe jut.
A folyó ritkán választhatja meg,
Melyik tengert táplálja vizével.
Mindig lesznek patakok, akik felajánlják
Szolgáltatukat a legközelebbi tengernek,
S végtére is mindent eldöntenek
Az évezredes partvonalak, azok
Meredeksége és lejtési szöge.
A folyó egyetlen büszkesége, hogy
Még nem a tenger, bár arrafelé tart,
S az utolsó métereken
Nehéz szétválasztani őket,
Bár az egyik iható, a másik ihatatlan.

LXII. FRÁZIS

Az út a miriád lény menedéke.
Ez az, amivel a jó ember védelmet nyújt,
S amellyel a gonoszt megvédelmezik.
A szép szavak, ha felajánlják őket,
Magas rangot nyernek viszonzásképpen.
A szép tettek az embert mások fölé emelhetik,
Még ha nem is jó valaki, miért kellene
Magára hagyni?
Ezért, amikor a császárt beiktatják, és a három
Herceg-minisztert kinevezik, az, aki az út szerint
Ad ajándékot, anélkül hogy helyéről elmozdulna,
Jobb, mint az, aki jáspis-tálakat kínál,
Négylóvas fogattal. Miért becsülték régtől ezt az utat?
Hát nem mondták meg régen, hogy az út révén az ember
Megkapja, amit akar, és elkerüli a következményeit
Annak, aki átlépte határait az útnak?
Ezért az utat értékeli a birodalom.

LXII. PARAFRÁZIS

Az az út régen elveszett,
Nincs már állandóság a birodalmakban.
Ó, hova menjek, ahol még érvényes egy út?
A szép szavak, igaz, ha felkínálják őket,
Még mindig magas rangot nyernek viszonzásul,
De szép tettekre nincsen mód már hosszú ideje.
Korhadó birodalomban minden időleges, átmeneti,
A vezetők félnek a vezetettektől, s viszont,
Az ajándékok félelemből születnek.
Már azt is megtapsolják, aki ragaszkodik
Saját tévedéseihez és hazugságaihoz.
Azt mondják róla: meggyőződése van.
Azt mondják róla: szolgálni akar.
Pedig csupán makacs volt tévedéseiben,
És haszna származott belőlük.
Mert a Birodalom sosem akarja a teljes igazságot,
A Bölcs pedig ritkán meri.

LXIII. FRÁZIS

Cselekedd azt, amivel nem jár cselekvés;
Keresd azt, ami zavaró; ízleld azt,
Aminek nincs íze.
Csinálj a kicsinyből nagyot és a kevésből sokat;
Tégy jót azzal, aki téged megsértett.
Készíts tervek a nehézség leküzdésére,
Mielőtt az valóban nehéz lesz; csinálj valami
Nagyot úgy, hogy akkor kezdjed el, mikor kicsiny.
A nehéz dolgoknak a világban kezdetüket
A könnyű dolgoktól kell venniük.
A nagy dolgoknak a kicsinyekben kell kezdődniük.
Ezért, mivel a bölcs sosem próbál meg
Nagy lenni, sikerül naggyá lennie mégis.
Aki elhamarkodottan tesz ígéreteket,
Ritkán tartja meg a szavát;
Aki a dolgokat többnyire könnyen veszi,
Gyakorta találja magát szemben nehézségekkel.
Ezért még a bölcs is egyes dolgokkal úgy foglalkozik,
Mint nehezekkel.
Ezért van, hogy végül nem győzik le a nehézségek.

LXIII. PARAFRÁZIS

Mondhatná mindezt X. elvtárs a Központból,
Köszönöm szépen a tanácsot, Lao Cse elvtárs!
Majd cselekszem én is úgy, ahogy Ön,
Azzal nem jár cselekvés, ugyebár. Keresem, ami
Nem zavaró (Önök számára a Központban),
Ízlelem azt, aminek nincs íze,
S nem marad el, remélem, a jutalom.
Vigyázzon, még az Ön főnöke is lehetek,
Kedves X. elvtárs a Központból,
S én mondom majd: csinálj a kicsinyből nagyot.
De nem idealizmus ez, Lao Cse elvtárs?
Győzzük le inkább a nehézségeket,
Melyek azért vannak, ugyebár,
Hogy legyőzzük őket, még mindig marad
Belőlük elegendő. Bölcs lettem, látja,
Most már igazán várom a jutalmat.
De csak olyan díjra gondoljon, Lao Cse elvtárs,
Amely pénzzel is jár. Az erkölcsi elismerés
Korunkban viccnek is rossz. Mert azt
Nem Ön adja, egyszerűen azért.
Nincs harag köztünk, ugye, Lao Cse elvtárs?

LXIV. FRÁZIS

Könnyű fenntartani egy helyzetet,
Amíg biztos a helyzet;
Könnyű foglalkozni egy helyzettel,
Mielőtt kialakulnának tünetei;
Könnyű eltörni valamit, amikor még törékeny;
Könnyű eltüntetni valamit, ha még kicsiny.
Addig foglalkozz egy dologgal, amíg csak semmiség;
Tartsd rendben a dolgokat, mielőtt a zűrzavar beáll.
A fa, amelyet épp, hogy átölelhetsz,
Aprócska hajtásokból nő ki lent;
A kilenc emeletes függőkert is
Egyetlen talicska földből emelkedik;
Az ezer mérföldes utazás is
Az ember lába alatt kezdődik el.
Aki bármit tesz vele, tönkre fogja tenni;
Aki megkaparintja, el fogja veszteni.
Ezért a bölcs, mert nem tesz semmit,
Soha semmit tönkre nem tesz; és
Mert semmit sem kaparint meg,
Semmit sem veszít el.
Vállalkozásaik közben az emberek
Mindig tönkreteszik őket a siker határán.
Légy oly körültekintő a végén, mint először,
És nem megy vállalkozásod tönkre.
Ezért a bölcs arra vágyik, hogy ne vágyjon,
És nem becsüli azokat a javakat,
Amelyeket nehéz megszerezni;
Megtanul meglenni tanulás nélkül,
És jóváteszi a sokaság vétkeit,
Hogy segítsen a miriád lénynek,
Hogy természetes legyen, s visszatartsa magát
Attól, hogy cselekedni merjen.

LXIV. PARAFRÁZIS

Ne tartsuk fenn ezt a helyzetet,
Mert már túl régen bizonytalan.
Ne foglalkozzunk a helyzettel,
Mert tünetei ránk is átragadnak.
Zűrzavarban élünk, s emberemlékezet óta
Ilyen volt itt a helyzet.
Bár tudjuk, akármit is teszünk,
Tönkre fogjuk tenni a helyzetet,
S amit ma nyerhetünk, elveszítjük holnap,
Azért vállalkozásunk a méltóság nevében
Megcselekedjük, mert a bölcsek mind
Szolgának álltak, és tanulni restek.

LXV. FRÁZIS

Régóta így van, hogy azok, akik leginkább
Követni tudták az utat, nem használták
Fel arra, hogy felvilágosítsák a népet,
Hanem hogy szemellenzőt rakjanak reá.
Amiért az embereket oly nehéz kormányozni,
Amiatt van, hogy túl okosak.
Ezért, ha egy államot okossággal kormányoznak,
Az az állam kárára lesz;
Ha egy államot nem okossággal vezetnek,
Az az állam jótéteménye.
Ez a két út a modell.
Ha mindig ismerjük a modellt,
Titkos erények birtoklói vagyunk.
A titkos erény mély és messzire nyúlik,
De ha a dolgok visszafordulnak,
Megfordulunk velük együtt.
Csak így érhető el a teljes összhang.

LXV. PARAFRÁZIS

Konformisták, figyelem!
Örüljete, ha az állam
Nem kormányoz okossággal,
Tiétek lesz az állam egésze,
S ama titkos erény.
Ti vagytok az állam, nem a nép,
Mely sajnós, túl okos ahhoz képest,
Hogy mégsem az állam.
Készítsetek új meg új modelleket,
A Legújabb Nagy Mechanizmust,
De ismétlem, örüljete, ha az állam
Nem kormányoz okossággal.

LXVI. FRÁZIS

Amiért a Folyó és a Tenger a száz völgy
Királya lehet, az azért van, mert felveszi
Az alsó helyzetet. Ezért lehet a száz völgy ura.
Így hát, ha a nép felett uralkodni vágyunk,
Saját szavainkkal meg kell alázkodnunk előttük;
S ha vezetni akarjuk az embereket,
Követnünk kell őket személyünkben is.
Ezért a bölcs elfoglalja helyét a nép felett,
De ez terhet nem jelent; a nép előtt foglal
Helyet, de nem okoz torlódást. Ezért
A birodalom örömmel támogatja őt,
És sosem fárad el ebben.
Mivel nem verseng semmiért, a birodalomban
Senki sincs abban a helyzetben,
Hogy versenyre keljen vele.

LXVI. PARAFRÁZIS

Amiért a Folyó, amiért a Tenger,
Amiért az UFO-k, amiért az Isten,
Amiért az Állam, amiért a Költő
Felveszi a megfelelő alsó helyzetet
Szinte szekszuális értelemben mind.
Saját szavaikkal alázkodnak meg.
Ha vezetni akarjuk a népet,
Bújjunk atombiztos bunkereinkbe,
Ne jelentsünk terhet nekik,
Vagy ha igen, ne közöljék az újságok.
Ne versengjünk semmiért,
Majd kiutalják néhai érdemeinkért,
Legyen az kitüntetés vagy dízsírhely.
De a legtöbben megelégszenek egy lábjegyzettel:
„Emésztett és ürített a XX. század vége felé.”

LXVII. FRÁZIS

Az egész világ azt mondja, hogy utam nagy
És semmihez sem hasonlít. Azért sem hasonlít
Sem mire, mert hatalmas. Ha valamire hasonlítana,
Már régóta kicsiny lett volna.
Három kincsem van,
Amelyet megtartok és kedvelek.
Az elsőnek neve együttérzés,
A másodiké takarékoság,
A harmadik: hogy nem merem vállalni
A vezetést a birodalomban.
Ha az ember együttérez,
Nem engedheti meg magának,
Hogy bátor legyen,
Ha az ember takarékos, megengedheti magának,
Hogy kiterjessze hatáskörét,
S ha nem meri vállalni a vezetést
A birodalomban, a hivatalnokok ura lehet.
Ha pedig elhagyjuk az együttérzést a bátorság
Kedvéért, a takarékoságot a terjeszkedésért,
A hátulsó helyet a vezetésért, bizonyosan
Halállal végezzük.
Az együttérzés segélyével az ember diadalt arat,
Ha támad, és védelme bevehetetlen.
Amit segít az ég, azt megtámogatja
Az együttérzés adományával.

LXVII. PARAFRÁZIS

Az én utam hosszú és senkiéhez sem hasonló
Hűséges vagyok én az utamhoz
Vállalom mint sorsomat is
Az út és a sors ugyanaz
Együttérzek a világgal
De nem takarékoskodom az életemmel

Ebben a birodalomban senki sem
Vállalja a vezetést
Mert aki együttérez a világgal
Nem meri vállalni mindazt
Amivel a vezetés jár
De te aki mindezt megérted
Takarékos vagy és kellőképpen
Félsz a felelősségtől
Hiszen erre tanítottak
Vagyis a hivatalnokok ura leszel
És parancsolni fogsz nekem
És elvitethetsz lecsukathatsz
Ha mégis vállalod a felelősséget

LXVIII. FRÁZIS

Aki harcosnak kiváló, nem tűnik iszonytatónak;
Aki kitűnik bajvívásban, sosem gyúl haragra;
Aki kitűnik ellensége legyőzésében, nem keresi a vitát;
Aki kitűnik abban, hogy szolgálatba vesz másokat,
Megalázkodik előttük.
Ezt úgy ismerik, mint a nem-megelégedés erényét;
Ezt úgy ismerik, mint mások erőfeszítésének hasznosítását;
Ezt úgy ismerik, mint az ég fenségének megfelelőjét.

LXVIII. PARAFRÁZIS

Nem tűnök kiváló harcosnak,
Mert ellenfeleim visszahúzódnak,
Nem vagyok iszonytató mert
Nem akarok bosszút állni,
Nem tűnök ki bajvívásban,
Bár gyakran gyúlok haragra,
S jobb híján a vitát keresem.
Nem veszek szolgálatba másokat,
S nem alázkodom meg előttük.
Elégedetlen vagyok,
Bár nem zsákmányolok ki senkit,
Nem tudom, fenséges-e az ég,
Mert országos sötétségben élek,
S a magam szerény eszközeivel,
Szerény bérért
Gyarapítom a sötétet.

LXIX. FRÁZIS

A stratégáknak van egy mondásuk,
Nem merem játszani a házigazdát,
De játszom a vendég szerepét,
Nem merek előremenni egy hüvelyket,
Hátrálok inkább helyette egy lábnyit.
Ez úgy ismeretes, mint amikor előre menetelnek,
Amikor nincs út,
Feltűrik az ingujjat, amikor nincs kar,
Erőszakkal vonszolják az ellenfelet,
Amikor nincs ellenfél,
És fegyvert ragadnak, amikor nincs fegyver.
Nincs nagyobb balsors, mint amikor
Túl könnyedén veszik az ellenséget.
Amikor így tettem, csaknem ráment vagyonom.
Íly módon a két fél közül aki fegyvert
Emel egymásra, a bánat-sújtotta lesz az,
Aki győz.

LXIX. PARAFRÁZIS

Nincs utazás, de építünk utakat.
Építünk utat, de nem épül.
Vannak építők, de minek?
Hiszen ők sem utazhatnak.
A két ellenfél közül,
Ha szabad jósolnom,
Az győz, aki jobban sajnálja övéit,
S nem szívesen bocsátkozik a harcba.

LXX. FRÁZIS

A szavaimat nagyon könnyű megérteni,
És nagyon könnyű átültetni gyakorlatba,
Még sincs senki a világon, aki értené,
S aki megvalósítaná őket.
A szavaknak megvan az őyük, a tetteknek uruk van.
Mivel az emberek tudatlanok, nem értenek.
Akik értenek engem, kevesen vannak;
Akik nyomomban járnak, azokat tisztelet éri.
Ezért a bölcs, bár háziszőttés ruhába öltözik,
Öltözéke alatt drága jáspisékszert visel.

LXX. PARAFRÁZIS

A szavaimat könnyű megérteni,
És nagyon könnyű átültetni a gyakorlatba,
Még sincs senki a világon, aki értené
Egyszerű szavaim.
De akik nyomomban járnak,
Azokat tisztelet éri,
Várja őket a korbács, a száműzetés,
A börtön vagy a bitó,
Mert túl egyszerű mindaz, amit mondok,
És azt mondom, amit gondolok,
Ez a bűnöm.

LXXI. FRÁZIS

Tudni s mégis azt hinni, nem tudunk, a legjobb;
Nem tudni, s mégis azt hinni, hogy tudunk,
Nehézséghez vezet.
Ha éberek vagyunk a nehézséggel szemben, elkerülhetjük.
A bölcs nem találkozik nehézséggel. Ez azért van,
Mert éber vele szemben, tehát nem találkozik
Semmi nehézséggel.

LXXI. PARAFRÁZIS

A bölcs látja, egyre kevesebbet tud,
De még mindig jóval többet, mint ami hasznos,
Mert katasztrófa előtt nincs szükség bölcsekre,
Elszaporodnak a bolondok.
A bölcs csupán idézőjelbe teheti magát,
A történelem úgyis zárójelbe teszi.
Katasztrófa előtt a bölcs is
Csak egyéni előnyökre törhet,
S tisztességét is csak egyéni halálban
Kamatoztatja.
Ha valaki igazán bölcs,
Mindig találkozik a nehézségekkel,
Más kérdés megint,
Hogy nem vesz róluk tudomást.

LXXII. FRÁZIS

Ha az emberekből hiányzik a megfelelő érzék
A félelemhez, valami szörnyű megpróbáltatás
Következik el rájuk.
Ne zsúfold össze életterüket; ne
Nyomjátok le életszínvonalukat. Ha
Nem nyomod le őket, nem fáradnak el
A tehertől.
Ennélfogva a bölcs ismeri önmagát,
De nem teszi szemlére, szereti magát,
De nem bálványozza.
Íly módon elveti az egyiket, elfogadja a másikat.

LXXII. PARAFRÁZIS

Most majd újra megtanulnak félni az emberek,
Bár a szörnyű megpróbáltatásnak még nincs neve,
De életterük zsúfolt, már gyűlölik egymást,
Írigykednek, acsarkodnak, ki lopott többet,
És életszínvonaluk rohamosan csökken.
Le kell nyomni őket, hogy majd felálljanak,
És megtisztultan ledobják terhüket.

A bölcs ismeri őket, megérti aggodalmukat,
És nem teszi közszemlére tudását.
Szereti az embereket, de nem bálványozza őket,
Mert az emberekkel jót *tenni* nem lehet,
Jónak *lenni* kell, vagy talán születni erre,
A sérült kromoszómák azonban jól burjánzanak.

LXXIII. FRÁZIS

Az, akiben nincs félelem, mert bátor,
Szembetalálkozik majd halálával;
Az, akiben nincs félelem, mert gyáva,
Életben fog maradni.
A kettő közül az egyik jóra vezet, rosszra a másik.
A menny gyűlöli, amit gyűlöl,
Ki tudhatja az okát?
Ezért még a bölcs is nehéznek talál némely dolgot.
A menny útja
Kiválik abban, hogy győz verseny nélkül,
Válaszol, bár nem beszél,
Magához vonz, bár nem hív senkit,
Terveket kovácsol, bár céltalannak tetszik.
Az ég hálója szélesre vetve. Bár nem sűrű szemű,
Semmi sem csúszik rajta át.

LXXIII. PARAFRÁZIS

Bátran meghalni régen tudtak talán.
A bátor halál értelmes kell, hogy legyen.
Ha gyáván halunk meg, nyűszítve,
Gyógyszerekkel és hazugságokkal tele.
A menny nagyon gyűlöl ma minket.
Bár győzne, válaszolna, vonzana!
Bár lenne terv mindabban, amit
Csak gyávaságból viselünk el!
Terv lenne vérben, könnyben, halálban?
Az ég hálója szélesre vetve.
De vajon nem csúszott keresztül rajta
Egész világunk?
Él-e még a Halász, ki hálóját kitette,
S ha él és zsákmányért visszatér,
Nem egyetlen jogos célja-e, hogy
Felfaljon mindannyiunkat?
Kannibál Halász! Gyáván halok meg, nyűszítve.
A menny nagyon gyűlöl ma minket.

LXXIV. FRÁZIS

Ha az emberek nem félnek a haláltól,
Miért kellene őket halállal ijesztgetni?
Ha az emberek mindig félnek a haláltól,
S ha letartóztathatnám és halálra ítélném
Mindazokat, akik új dolgokat kitalálnak,
Vajon ki merészelne ez ellen cselekedni?
Van hivatásos hóhér, akinek ölés a feladata.
A hóhér nevében ölni ugyanaz, mint
Az ácsmester nevében a fát legyalulni.
Ha az ács helyett gyalulnak, bizony, kevesen
Menekülnek meg attól, hogy meg ne sebezzék
Saját kezüket.

LXXIV. PARAFRÁZIS

Az emberek félnek a haláltól,
Ezért ritkán beszélnek róla.
A halál régi dolog és szükséges is.
Gondoljuk meg, mi lenne a világból,
Ha a hatalom és a pénz birtokosai
Örökké élnének ráadásul,
S büntetlenül irthatnák azokat,
Akik új dolgokat kitalálnak?
De azok, akik hivatásként választják
Az ölést, megérdemlik a halált,
Bármilyen hóhér nevében cselekednek.
Új dolgokat kell sürgősen kitalálni,
Miközben a halál higgadtan várakozik.
Tiszteljétek a halált, emberek,
A Szabadság, Egyenlőség, Testvériség
Legigazabb barátját!
Ölésében mindenki szabad, egyenlő s
Testvér lészen.

LXXV. FRÁZIS

Az emberek éhesek:

Azért van ez, mert a hivatalban levők túl sokat

Zabálnak fel adóban,

Hát az emberek éhesek.

Az embereket nehéz kormányozni:

Ez azért van, mert a hatalom emberei túlságosan is

Szeretnek cselekedni, ezért nehéz kormányozni

A népet.

Az emberek túl könnyen veszik a halált:

Azért van ez, mert az emberek túlságosan bíznak

Az életben, hogy könnyen veszik a halált.

Mert bölcsőbb az az ember, akinek haszontalan

Az élet, mint az, aki becsüli az életet.

LXXV. PARAFRÁZIS

Az emberek még nem igazán éhesek,

S főképp nem mindenütt.

De még megvan a másodlagos éhség,

A javak megszokása és szerelme.

Senki sem szereti, ha elveszik tőle,

Amije egyszer már megvolt.

De a szabad emberek elmondják fiaiknak,

Milyen volt a régi szabadság.

Az embereket nehéz kormányozni,

Mert gyűlölik, ha kormányozzák őket.

Ragaszkodnak a jobb élethez,

És ha sorsuk valóban rosszra fordul,

Káromkodnak először, aztán harcba szállnak,

Mert az életet jobban becsülik, mint a halált.

LXXVI. FRÁZIS

Az ember hajlékony és gyenge, míg él,
De kemény és merev, ha meghalt. A füvek
És fák hajlékonyak és törékenyek, amíg élnek,
De szárazak és zsugorodottak, ha halottak.
Íly módon a kemény és az erős a halál bajtársa;
A hajlékony és gyenge az élet szövetségese.
Éppen ezért az a fegyver, mely erős, nem fog
Győzelmet aratni; az igazán erős fa
Kibírja a fejszét. Az erős és a nagy felveszi
Az alsó helyzetet, a hajlékony és a gyenge a felsőt.

LXXVI. PARAFRÁZIS

Lassan a természet egészen visszaszorul.
Csak a könyvek őrzik az erdők és folyók színeit,
A fényképek, festmények és az illékony versek.
Minden egyre keményebb lesz s egyre erősebb,
És földi uralmát végképp megszilárdítja a halál.
De én élek még, mint a fák s a füvek,
Hajlékony és gyenge vagyok, mint az élet,
Legalul vagyok én a Nagy Láncolatban,
S a legfelső láncszemhez szólok: Segítség!
Lassan a természet egészen visszaszorul.

LXXVII. FRÁZIS

Nem olyan a menny útja, mint egy íj felajzása?
A magasat lenyomja,
Az alacsonyt felemeli,
A bőségesből elvesz,
A hiányoshoz hozzátesz.
A menny módszere az, hogy elvesz a bőségesből,
Hogy pótolja azt, ami hiányos.
Az ember módszere más. Elvesz azoktól,
Akik inségesek, hogy felajánlja azoknak,
Akiknek máris több van az elégnél. És ki az,
Aki el tudja venni magától, amiben bővelkedik,
S felajánlja a birodalomnak?
Csak ő ismeri az utat.
Ezért a bölcs jót cselekszik velük, de nem várja
A hálát,
Végrehajtja feladatát, de nem kér az érdemből.
Nem azért van-e ez, mert nem akarja,
Hogy másoknál jobb embernek tartsák?

LXXVII. PARAFRÁZIS

A menny húrja rég leeresztve,
Felajzva vár a Pokol, s kilövi nyilait.
A Pokol a magasat felemeli,
Az alacsonyt lenyomja,
A bőségesből elvesz,
A hiányoshoz hozzátesz,
Az egyenlőség nevében.
Aztán figyel, hogyan támad mindebből háborúság.
Nincsen már senki, aki bízna a Birodalomban,
Ezért önkéntes adóra senki se számítson.
A bölcs jól ismeri a menny gyengeségét,
A Pokol erőit, tehát igyekszik jót cselekedni
A Pokol engedélyével, mert veszedelmes volna,
Ha azt hinnék, mást akar, mint a Pokol.

LXXVIII. FRÁZIS

A világon nincs semmi, a víznél
Ami megadóbb lenne és gyengébb.
De semmi sem versenyezhet vele,
Ha keménységet és erőt kell megtámadni.
Ez azért van így, mert semmi sem
Foglalhatja el a helyét.
Hogy a gyenge legyőzi az erőt,
És a megadóbb legyőzi a keménységet,
Mindenki tudja a világon, mégsem képes senki
Átültetni ezt a tudást a gyakorlatba.
Ezért a bölcs azt mondja,
Hogy aki az állam megaláztatását magára veszi,
Olyan uralkodónak neveztetik, aki méltó arra,
Hogy áldozatot ajánljon fel a föld
És a köles istenségeinek;
Aki pedig az állam bajait magára veszi,
Királynak neveztetik, aki méltó
Az egész birodalom feletti uralomra.
Az őszinte szavak
Paradox módon hangzanak.

LXXVIII. PARAFRÁZIS

Gyenge vagyok és kiszolgáltatott,
Mégis rám vannak utalva.
Üvöltök fájdalommban,
Mégis tőlem várnak vigaszt.
Nem szeretnek úgy, ahogy szeretném,
S én feltétel nélkül szeretek.
Magamra veszem hazám megaláztatását,
De nem leszek belőlem uralkodó.
Magamra veszem hazám bajait,
S méltó leszek a bajok elviselésére.
Az őszinte szavak
Paradox módon hangzanak.

LXXIX. FRÁZIS

Ha két nagy ellenség békét köt egymással,
Bizonyos, hogy marad némi ellenségesség
Köztük, amely nem oszlik el.
Hogyan lehetne ezt tökéletesnek tekinteni?
Így hát a bölcs elveszi a hitelező rováspálcáját,
De nem követel fizetséget a néptől.
Az erényes ember gondjaiba veszi a rováspálcát,
Az erény nélküli ember a követelést.
Csak a menny útja nem mutatja jelét
A részrehajlásnak.
Az ég öröktől fogva a jó ember pártján van.

LXXIX. PARAFRÁZIS

Ha két nagy ellenség békét köt egymással,
A kicsiny országoknak éppúgy van félnivalójuk,
Mint háború esetén.
Mert könnyen eladhatják lányaikat, fiaikat,
Termésüket, gyáraikat, útjaikat,
Az alkuba belefoglalhatják őket tudtuk nélkül,
S nem mindegy, csak a gaznak, ki a gazda,
Ha már gazda nélkül nem lehet élni.
Még mintha a menny is jeleit mutatná
A protekciónak és megvesztegetésnek:
Mindig az erősebb ellenfél pártján van,
S tetteit utólag igazolja.

LXXX. FRÁZIS

Csökkentsd az állam méretét és népességét.
Biztosítsd, hogy még ha az emberek rendelkeznek is
Hadieszközökkel egy csapat vagy zászlóalj erejéig,
Ne használhassák őket; és hogy vonakodjanak
Távoli helyekre menni, mivel a halált nem veszik
Könnyen.
Bár vannak hajóik, szekereik, nem veszik hasznukat,
S bár van páncéljuk és fegyverük, nincs alkalmuk arra,
Hogy mutogassák.
Tégy róla, hogy az emberek visszatérjenek
A csomózott kötél használatához,
Találjanak enyhülést táplálékukban,
Szépséget ruházatukban,
Legyenek elégedettek lakhelyükkel,
És legyenek boldogok azzal, ahogy élnek.
Bár az egymás mellett lévő államokból átlátni
A másikba, és a csaholó kutyákat és kukorékoló
Kakasokat áthallani az egyik államból a másikba,
De azért az egyik állam népe öregedjék és
Haljon meg úgy, hogy sose volt dolga a másikkal.

LXXX. PARAFRÁZIS

Hát ez sikerült (a csökkentés).
Most már valóban idehallani
A kutyacsaholást és a kakasszót.
(Ráadásul honfitársaink kutyáit és kakasait.)
Rendelkezünk szerény hadieszközökkel,
De jobb, ha nem használjuk őket.
Távoli helyekre sem szívesen
Menetelünk többé.
Páncélozott járműveinket és fegyvereinket
Azért hagyományosan megmutogatjuk,
És néhány ajándék-repülünk V-jét.
Az emberek azonban nem boldogok
Így, ahogy élnek, illetve
Fordított arányban boldogok (sohasem mért)
Intelligenciahányadosukkal.
A szomszédos államok egyformák,
Nem is érdemes átmenni egyikből a másikba.

LXXXI. FRÁZIS

Az igaz szavak nem szépek; a szép szavak
Nem igazak. A jó szavak nem rábeszélők;
A rábeszélő szavak nem jók. Annak, aki tud,
Nincs széles műveltsége; akinek széles
A műveltsége, az nem tud.
A bölcs nem halmoz fel.
Mivel mindent, amije van, másoknak adományoz,
Egyre többje van;
Mivel mindent, amije volt, másoknak adott,
Egyre gazdagabb.
Az ég útja olyan, hogy jót tesz és nem okoz kárt;
A bölcs útja nagylelkű és nem verseng senkivel.

LXXXI. PARAFRÁZIS

Milyen igaz!